

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANACH.

Predplatná cena:

Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.
 Na pol roka . . . . . 1 > — >
 Na štvrt roka . . . . . — > 60 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a GERHARD NÉMETH.

Dočasný hlavný spolupracovník:

JOZEF N. JANDA.

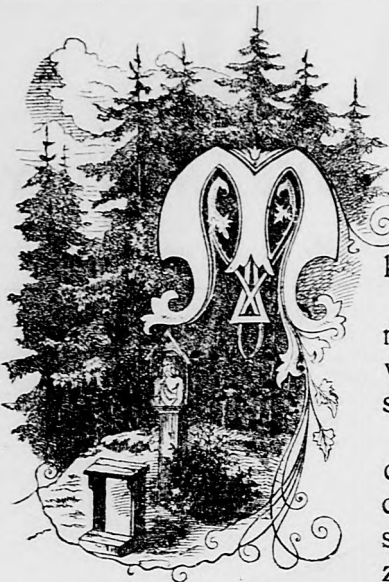
Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
 VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspá k nedávajú.

Radosť pobožných detí.

K tomuto číslu je pripojená 8 stranová príloha.

Vianoce.

ilé vianočné sviatky sú už tu, ktoré radosťou naplňujú malučkých i veľkých, starých i mladých, bohatých a chudobných; slovom každého, kto je dobrej vôle, kto sa stará nielen o telo, lež i o dušu.

Ale jako-že by nepanovalo plesanie, keď v tomto vianočnom čase nám dal Boh ten najväčší dar, ktorým len vládnuť?! Či jesto také volačo, čo by bolo Bohu milšie, krásnejšie, drahšie, mocnejšie a nám spasiteľnejšie, nežli sám Syn boží, Ježiš Kristus?

S jakou dychtivosťou a netrpezlivým túžením očakávali ľudia príchod Spasiteľa, s tak veľkou radosťou ho potom i privítali verní ctitelia Boha, pastieri a traja králi od východu; a s nie menšou radosťou očakávajú veriaci i teraz vianočné sviatky každý rok; čo už i z toho vysvitá, že ich tak slávne odbavujeme.

A prečo taká nádherná slávnosť? — Odpoveď je ľahká; preto, lebo je to deň narodenia kráľa kráľov, pána pánov, nášho najväčšieho dobrodinca. Či majú konca-kraja slávnosti, keď sa odbavuje deň narodenia panovníka? A kto je ten panovník? Smrteľný, chorobám, nárúživostiam, všelijakým ľudským slabostiam podrobený človek, ktorý na druhom svete nebude mať prednosti pred druhým. A predsa sa tak nádherne medzi hukom a plesaním slávi deň narodenia jeho. O čo skvelejšie máme tedy sláviť vianoce, čo deň narodenia Ježiša Krista, večného to kráľa, pána nad chorobami, slabostami, smrťou a všetkým, čo len nedokonále je?! V tichosti slávime tieto sviatky; lebo i Spasiteľ zaviedol tichý pokoj medzi nami, preto s radosťou a veselosťou, lebo i narodenie Spasiteľa je pre nás prameňom veselej radosti dušnej. A či to nedokazuje príklad pastierov, ktorí dušnou radosťou súc naplnení, zabudli na svoje stádo, vypustili ho, a ponáhľali sa k jásľam, aby sa ich srdco až tak pohrúžilo do tej rozkoše dušnej? Alebo nie táto blaženosť dušná, ači skorej túženie za touto blaženosťou naklonilo i troch kráľov k tomu, aby tak ďalekú cestu prekonali a sa Spasiteľovi klaňali?

Narodenie Ježiša je prameňom všetkej radosti a nádeje.

Adam a Eva jako nariekali v raji v svojej hriešnej dušnej opustenosti!?! A čím ich Boh potešil? Narodením Krista Pána; sľubil im to, že pošle niekoho, kto ich od hriechu vykúpi!

Keď ľud židovský klesal vo vernosti k Bohu, keď on celkom rozhorčený a zarmútený bol vo väzení, čím ho tešili proroci a iní zbožní ľudia? Tým, že sa narodí jedon, kto im dušne stonásobne vynahradí všetky krivdy časné. A vskutku ničím sa nedal žiaľ židov tak odstrániť, jako spomienkou na Spasiteľa, na narodenie Vykupiteľa.

Židia len očakávali narodenie Spasiteľa, a toľkú potechu vedeli z neho čerpať; teraz ale je už po jeho príchode, už sme vykúpení, či tedy nemajú nás tieto sviatky príchodu Spasiteľa ešte väčšou radostiplnou potechou naplňovať.

A keď až nebo plesalo v takej miere, že jedon anjel to i pastierom sdelil reknúc: „Hľa, radosť veľkú vám oznamujem, ktorá bude všetkému ľudu; lebo *narodil* sa dnes Spasiteľ, ktorýžto jest Kristus Pán;“ O čo väčšiu radosť musí cítiť každý človek kresťanský, keď to narodenie Ježiša je pôvodom a počiatkom jeho spasenia. Sláva Otcu na výsosti, pokoj ľuďom dobrej vôle. Ano oslavujme Otca nebeského, že nám poslal svojho jednorodzeného Syna, lebo len tak sme mohli prísť k pokoji, len tak sme sa mohli stať ľuďmi dobrej vôle! Víťaj, milý Spasiteľu, ktorý si podobu malého dieťaťa na seba vzal; víťaj, drahý Vykupiteľu, ktorý si v tomto sv. čase na svet prišiel, abys tmu hriechu rozohnal, jasnosťou milosti božej našu dušu naplnil! Plesaj srdco kresťanské a veleb Boha, že sa k vôli tvojmu dušnému spaseniu tak uponížil. Klaňaj sa mu chudobný človeče, jako sa mu klaňali chudobní a prostí pastieri; klaňajte sa mu i vy boháci, jako sa mu klaňali tí traja králi!!

Nebo radostné je a zem natešená; srdca ale by snáď predsa chladné mohly zostať?!

Jozef Janda.

POLITICKÉ CHÝRY.

Na Čaci bude nová volba krajinského vy-slanca, ponevác Lev Lánczy zriekol sa mandátu v Čaci. Dobre by bolo, keby sa voličia usniesli, že pri budúcej volbe ešte vo väčšom počte sa ustanovili, aby videla krajina a svet, jaká smiešna menšina utlačila oborskú väčšinu s prefikaným figliarstvom, ač — jako sa časopis „Pesti Hirlap“ vyslovil — sprostou predsedu. Len bojovať a v boji až do konca vytrvať treba!

Strachom naplnená väčšina. Náramná väčšina Bánffyova, násilensťvom a podplácaním sohnaná necíti sa veľmi dobre a bezpečne; sami mameluci uznávajú, že Iavičiasťvo je potrebné, a hovoria, že i sama vládna strana by bola na pomoci protivným stranám, aby sa organisovať mohli. Prečo ale nechovala sa takto mamelucká strana pred volbami a pod volbami? Prečo ona použila všetky dovolené a nedovolené prostriedky k tomu, aby opravdivých Iavičiakov zničila?

Liberalno-zednársky hlas o peticiach. Denník „Pesti Hirlap“, časopis to liberálov zednárov následovne píše o peticiach: Petície (protesty proti volbám zadané) v smutných farbách nám predstavujú volby. A veď ten obraz nenie ešte dokonálny; nasledovať budú ešte mnohé oznámenia u súdu tých pánov, ktorí sa dopustili útoku proti volebnej slobode. Pravy pre vraždy, telesné urážky, utrhanie na či a iné výstupky nemajú konca kraja. Tieto volby veru neboly čisté. Víno, pivo, pálenka, krv a peniaze ich zaoškľivily. A veď k napadnutým volbám podobné boly aj ostatné. Sú ešte i také mandáty, ktorých majitelia za určenú a vyjednanú summu obsiahli ustúpenie protivného kandidáta. Vôbec sa rozpráva, že predtým ešte nikdy nebolo toľko peňazí strovené pri volbách. Jedon liberálny kandidát vydal 200-tisíc zlatých. Gazdovci si teraz kupujú kone, kravy, svine, role atď. Kto len 30—40-tisíc zlatoviek vydal za mandát, to je šťastlivý človek. A keď na jeden okres len 30-tisíc zlatoviek rátame, aj tak stály volby 12 miliónov. A tak v tejto krajine je veľmi málo čistých mandátov. Takým spôsobom nedá sa dlho ústavná krajina riadiť. Doktoré základné kamene sú veľmi pohýbané. To je potom pekné svedectvo o vladárení pána Bánffyho; a veď jeho noviny písaly tak.

Főišpán gróf L. Jankovich sa musí vzdáť svojho úradu, lebo on ešte pred volbami sa bol vyslovil, že v jeho stolici čisté volby budú, následkom čoho sa tam vyvolilo 7 ľudových a 1 mameluk.

O trencianskom hl. županovi liberálnom píše rakúsky denník „Vaterland“: „V trencianskej stolici zapása ľud s veľkým hladom; a hl. župan len tým skytá pomoc, ktorí pri volbách na vládných hlasovali.“

Slovo k ct. voličom vol. okresu čačanského!

Ctení voličia! 28. okt. bežiaceho roku v neslýchanej väčšine ste sa dostavili na Čacu, aby ste si vyvolili za ablegáta veľkm. pána Jána Černocha, opáta-kanoníka ostrihomského, vysoko vzdelaného, vysokoučeného a bezúhonného rázu to muža. Voliť ste si nemohli, lebo volbu prekazil Karol Gebauer úradník, v y m e n u j ú c za ablegáta Leva Lánciho.

Po tejto hnusnej volbe „Pesti Hirlap“ židovsko-liberálne noviny písali: „na Čaci pre hlúposť predsedu (Karola Gebauer) bude nová volba.“ Ano Lánci mandát tento hnusný zadržal nemohol, on za čačiansky okres zaľakoval, a na Čaci v najbližšom čase novú volbu budeme mať. Na miesto Lánciho natiskajú sa všelijakí liberáli, ba že aj žid Kraus.

Vy, ctení voličia naši, náš drahý kysucký ľud, naša perla, ktorýs si stal pevno ani skala na mori, keď zatínajú do nej z každej strany ohromné vlny — pred prvú volbu; opovrhnu si desiatky a stovky, pochodivšie od liberálov ktorý si sa nesklonil pred výhražkou služnovco v notárov, poprovských polesných a hajníkov, ktorý si sa tak držal, že sám pán Ján Černoch písal o tebe v jednom budapešianskom denníku: „pred takýmto ľudom dolu s klobúkom“: stoj aj teraz pevno pod zástavou ľudovej strany, a krič: nech žije veľkomožný p. Ján Černoch kandidát ľudovej strany!!

Krajinský snem.

11. dec. Snemoveň zastupiteľov započala debatu o adrese na kráľa, ktorú Pulszky odporúčal. Tento panák za súdenie krajiny považuje tú okolnosť, že liberáli tak ohromnú väčšinu majú. On tiež nenie proti volebnej reforme, ale len pri dôkladnej príprave.

Potom predostrel osobitný návrh adresy menom Kossuthistov Karol Eötvös, ktorý celkom na posmech dovedol pána Pulszkyho. Rečnil ešte aj člen strany Ugronistov, Okolicsányi, ktorý tiež predostrel v mene svojich priateľov osobitný návrh adresy na kráľa.

12. dec. Už sa všetky strany ohlásily; rozhorčenosť nesvedomitými volbami zapríčinená nechce utichnúť. Prvý rečník bol ľudák Andrej Maršovský, ktorý s jednej strany žiada, aby sa jednota krajiny všemožne šetrila; s druhej strany ale chce i to, aby sa medzi hranicami spravodlivosti zákona, aj žiadostiam národnosti vyhovel. — Veľkú a skvelú reč držal Apponyi, veľmi živými farbami omaloval to nebez-

pečenstvo, ktorým sa vyhráza liberalismus krajine tým chovaním, jaké preukázal pri volbách. — Veľmi napnuto očakávali i sami mameluci reč Molnára, ktorý právne môže byť menovaný otcom ľudovej strany. Molnár veľmi obratne rečnil. Volebných predsedov tak na posmech obrátil, že ne jeden sa bude z týchto za uchem škriabať. Molnár odporučal návrh adresy ľudovej strany.

14. dec. sa pokračovalo v dohode o adrese. Smialovsky začerňoval ľudovú stranu, lenže mu to ľavičiaci všetko vracali. Vyplatil ho aj Sághy, ktorý návrh národnej strany odporučal. A brányi bol oduševnený za hocjaké zvýšenie kvóty; proti nemu celá snemoveň povstala, vyhánali ho do Viedne. Konečne prehovoril Horánsky o politickom prenasledovaní ľudu v Sékely-Udvarhelyi.

15. dec. rečnil Albert Komjáthy mamelucký Kossuthista; trocha prehovoril proti adrese vlády, ale najviac mlel ústami proti ľudovej strane; ľudáci ustavične pretrhali jeho reč. Po ňom rečnil Bánffy, ktorý nerečnil proti Apponyimu, ani proti Molnárovi, lež proti slabej reči Komjáthyho. Rečnil aj mameluk Pavel Szöcs, o ktorom je dosť toľko poznamenať, že pol hodiny si dral jazyk bez toho, že by ho dakto bol počuval. Dohadu toho dňa zavrel vážny muž, Horánszky, dľa ktorého celý vládny rozmer pláva v kaluži špiny.

16. dec. zahájil dohadu mameluk Koloman Örley, ktorý ukrutne hrešil ľudákov. Ináč tak ohnivo rečnil tento šedivý stavec, že mu blahoželali ostatní mameluci. — Veľmi vtipne ho vyplatil Fraňo Szima, ktorý po ňom rečnil. Dľa neho vlastenecké čnosti by boly zvláštne, keby sa neboli do volieb slúžnoveň vmiešali. Rečnil aj E. Bartha, ktorý veľmi obratne na smiech obrátil adresu mameluckú. Po ňom horestal Karol Szalay, ktorý dôrazne žiadal katolícku samosprávu; s nejednou vetou ostro pošparchal citlivejších mamelukov- Snemoveň za zákonitú neuznáva.

Zpráva

ľudovej strany okresu ružomerského o prevedenej volbe na ablegáta.

Otení voličia!

Ešte dnes krváca srdce naše a bolast trápi nás, keď pomyslíme na ten škaredý prečin, ktorý sa stal dňa 28. októbra 1896. roku v Ružomberku, kde pri volbe na ablegáta nepravda utlačila pravdu, a ozbijala nás o naše najdrahšie právo. Tam na námestí ružomerskom budú mešťania dlho ukazovať tie miesta, na ktorých stály dve jatky, kde pravda nohama šliapaná bola, jako ukazujú ešte podnes pri Moháči ten vidiek, kde Turek pred 370 rokmi tak veliký počet vojska uhorského znivočil.

Už chystanie sa k volbe jak hnusné bolo! Darmo ste išli do kancelárie slúžnoveňskej, tá bola prázdna, všetko sa rozbehlo po kortešačke. Stoličný dom v Mikulaši bol jako vymretý, lebo najväčšia čiastka z úradníkov ako šášky túlala sa po našom okrese. A títo ľudia ktorých

my platíme, ktorí z našich mozolných grošov žijú, sa nám tak zavďačili, že proti nám robili, kdežto v kancelárii by mali sedieť a písať. Pravda niektorí i pre nás kortešovali, lebo ľudia počujúc ich hnusné reči a triezvych ich skoro ani nevidiac, povedali: páni si fašiangy robia, majú mnoho peňazí, a nemajúc ich komu dať, sami sa zabávajú. V Sliachi liberálnu stranu stálo 20 voličov do dvanásť stovák, a v Sielnici 28 voličov liberálnych na drobách prejedlo vyše štyri stoviek.

Úplné víťazstvo sme mali v rukách, čo sa i dokázalo, lebo s nami hľasovalo 1167, voličov, na liberálnu stranu len 1057 a pritom všetkom sme so 111 hlasmi prepadli, lebo nám z našich 326 hlasov odhodili, kdežto liberálnych len desiatim, i to len takým, ktorí očistomok prišli, a ani neboli medzi voličmi zapísaní: okrem toho s liberálmi i takí hlasovali, ktorí dávno zomreli, alebo sa ani v Liptove na ten čas nezdržovali. Zo samých Sokolčov šesť falošných hlasov oddané bolo.

Dvaja predsedovia boli pri volbe. Jeden, Julio Griell, fiškál z Ružomberka. Tento pri volbe reval na voličov, jako lev, žltý bol, ako fakír v Ósbudaváre, a grobianil našim, ako ten najsurvší husásky kaprál. Liberálni voličia mohli jakokoľvek vypovedať meno svoje, alebo kandidátovo, daktorí opiti ani povedať nič nemohli, on ich sám napravil a prijal im hlas, kdežto našich ľudí hneď odhodil.

Ten druhý, v nižnej jatke, bol Abriš Lehocký, stoličný úradník. Podobne zachádzal s voličmi. Hja, mal naloženo. Lebo, keby bola zvláštne ľudová strana, vtedy by on suchý nebol prešiel, a pán hlavný župan, musel by bol zanechať fíšpánsky úrad, a tam ísť do Komárna, zkadiaľ prišiel.

A títo predsedovia pred volbou boli pri-sahať v stoličnom dome, že pri volbe spravodlive a svedomite zachádzajú budú.

Doteraz volby prevádzal p. Ján Lavota, ktorý súc liberál, pri nich svedomite zachádzal, k tejto volbe už ale nebol súci, tu boli potrební takí predsedovia, ktorí zákon o volbe vedieť nemuseli; dostatočné im bolo vedieť, ako Tarnóczy pri stupavskej volbe zachádzal s voličmi ľudovej strany.

Dôverníci naši, keď proti týmto nespravodlivostiam protestovali, zahrákli ich predsedovia, ba vojskom ich odstrániť chceli. Pätnástim našim ľuďom dané boly legitimačné karty, dľa ktorých i pomedzi vojakov prejsť mohli, však ale jako sa volba započala, vyhlásil predseda zelené (naše) karotky za neplatné, kdežto na liberálnej strane každý žid mohol s červenou karotkou kamkoľvek ísť, ba ano traja židia z

Mikuláša boli tiež zaopatrení takými odznakmi. Žid Klein z Ružomberka mohol behať od jednej jatky ku druhej, šepťat si s predsedmi; tomu bolo všetko slobodno, lebo bol ministerským komisárom pri volbe, a dnes-zajtra bude hlavným županom liptovským. Liberálni voličia každú hodinu vedeli jako stoja, my ale len večer sme sa doznali. Ludových voličov z Ižipoviec, Sv. Anny nám ani k hlasovaniu nepripustili.

Sami vojaci, ktorí zo Sliezska ku našej volbe kommandovaní boli, osvedčili sa, že sa im tu veľmi židia zhnusili, a že sa tomu tešia. že sú nie občania uhorskej krajiny. My sme ešte vždy zvedaví, čo učiní Julo Mattyasovszky, presumtívny ablegát, on sám sa osvedčil, že mandát stupavský, t. j. nespravodlivý neprijme. Veď stupavská volba dá sa i civilizovane previesť, načo tam svet biť, nedať im jesť, alebo im plávať do očí, ako robili židia naším bratom v Kubíne; jednoducho voličom toľkým hlasy poodberať, koľko potrebné, aby liberálna strana bola vo väčšine.

Takýmto nespravodlivým spôsobom v celej krajine ľudovú stranu o tridsať sedem okresov pripravili. V Bánovcach mesto podpálili a v Čáci jednoducho vymenovali ablegáta a nedali ani hlasovať, v Kubíne bili svet, zatvárali atď. Nie len my kvílime, ale kvíliť ešte s nami tisíce a tisíce voličov a ľudí nad touto nespravodlivosťou. Však ale, čo hovorí Spasiteľ náš: „Blahoslavení, ktorí plaču, lebo oni potešení budú,“ a zas „vaša žalosť obráti sa v radosť,“ vyplní sa nad nami. Ano, slnce ľudovej strany nezapadlo, napriek všetkým násilnostvám, máme dvadsať ablegátov ľudovej strany, ktorí viac vykážu, ako 100 liberálov, lebo týchto celé účinkovanie bude v tom záležať, mesačne 300 zl. platu si vziať a povedať tam „igen“, alebo „nem,“ jako Kajúch robil, a jako bude nášho okresu židmi vyvolený ablegát tiež robiť, naši ale tam budú zmužile bojovať za naše práva.

Ano, nám to nič neškodí. Jako za časov prvého kresťanstva, čím viac mučili kresťanov, na miesto, aby boli škodili kresťanstvu, osožili mu; lebo pohania vidiac hrdinských kresťanov, tiež do cirkve vstúpili a dali sa pokrstiť, tak i ľudová strana, čím viac utlačená bude, tým väčšmi sa rozšíri. Už teraz mnohí liberálni voličia obanovali a hanbia sa, že s nami neboli.

Veď z našej krajiny, z našej svobody celá Europa, ba ano sami Rusi sa smejú. Inakšiu svobodu majú v Srbskej, Rumunskej a pri tom všetkom o týchto národoch píšú židovské noviny, že sú nevzdelené.

Dlho to nebude ani trvať, aby hrdka židov a úradníkov nám volila ablegáta, a keď my

chceme naše právo použiť, to nesmieme, lebo bajonetty vojenskej nám do prs nastavia. Veď je volebné právo najväčší poklad náš občiansky, kto nás toho nespravodlivým spôsobom ozbíja, ten proti vlasti sa prehrešuje, je horší, jako zbojník. Takíto ľudia sú tí nebezpeční zradcovia pre našu vlasť, čo tí nám robia, to isté s nami i každý nepriateľ učiní, ktorý s vojskom do vlasti našej vtrhne. Či sú tie zákony platné, ktoré na diete robia, keď tam mnohí ablegáti sú nie skrz ľud, ale len skrz židov a úradníkov vyvolení? Múdre povedal raz Ugron na diete: Každý občan krajinský má povinnosť daň platiť a synov svojích daň za vojakov a za to má právo slobodne voliť ablegáta, jestli sa mu nespravodlive volebné právo odberá, jakým právom od neho sa žiada, by daň platil a syna svojho dal za vojaka? Ano, k nebezpečnej zkáze ide naša vlasť v ústrety.

Teraz ešte len narástly rohy naším rychtárom, notárom, matrikárom, veď si veľké zásluhy pri volbe nadobudli. Nedávno v stoličnom dome sám podžupan sa osvedčil, že mnohým notárom sa matriky nemôžu sveriť, lebo sú nie spoľahliví. Teraz už budú najspoľahlivejší, a preto, drahý voliču, keď tebe ublížia, či najdeš dakde pravdu? O nebojte sa, ľudová strana okresu nášho je sriadená, a preto, jestli úradníci, rychtári, notári sa nejakej nespravodlivosti proti vám dopustia, keď si dáte notárovi majetok prepísať a on vám zle prepíše, alebo peniaze skryje, a nič neurobí, keď od reklamácie alebo od horevzatia smrtného pádu mnoho žiadať bude, alebo vás matrikár sekirovať bude: ihneď odpište list p. Augustínovi Kekátovi na Kut, (o. p. Nagy-Selmecz), jakožto predsedovi ľudovej strany okresu nášho, a naša strana bude sa usilovať vám odpomôcť, a keď sa tuná nám nepošastí, máme na diete nášho človeka, osv. p. Štefana Rakovského, ablegáta a okrem neho ešte devätnástich našich.

K vám sa teraz obraciame, vy kresťanskí voličia z liberálnej strany, vy ste poblúdili, čože vám vaše svedomie povedalo, keď ste videli okolo seba židov, ako na vás vartujú, koľkí ste tam stáli z presvedčenia? Mnohých žranica, iných peniaze, zas mnohých hrozba tam dovedla, úfame, že vstúpíte do seba a s liberálnymi tatármi napozatým hlasovať nebudete.

K vám, úradníci krajinskí, stoliční, notári a rychtári atď. obraciame sa, vy ste skoro všetci s liberálnymi hlasovali. Či ste to dľa svojho presvedčenia činili? O nejeden sa žaloval nám, že jako sa tam hanbí ísť, že by lepšie bolo, keby ani úradníkom hlas nedali, veď je to nie volba, keď musí na toho hlasovať, na ktorého ho prisilia, veď nech je tajné hlasovanie, vtedy

väčšia čiastka vás s nami hlasuje. Aj vy niektorí katolícki učitelia ste sa tiež pekne držali, ktorí, aby ste poštu neutratili, s liberálnymi ste hlasovali, akože sa vám môžu katolícke deti k vychovávaniu sveriť, keď ste sa za kresťanov hanbili a zabudli ste na to, že vás nie pošta, ale učiteľská stanica vydržiava.

I k vám, zemani stolice našej, ktorí ste k ružomerskej volbe prišli, by ste lebo hlasovali, alebo vašou kortešačkou voz liberalismu tiskali vopred, máme slovo. Vy ste boli dosiaľ vždy v opposícii, nasledovne, keď sa vám teraz ľudová strana nepáčila, nemali ste sa pri volbe ani ukázať, a hľa, pred volbou hlásal jeden, že je Apponista, druhý Ugronista, a keď volba príde, už ste liberálmi. Jestli sa vy udržať chcete, pripojte sa k ľudu, o ten sa starajte, ten podporujte, jak ale budete so židmi držať, o päťdesiat rokov ani stopy nebude po vás v Liptove, lebo kto čertovi slúži, čertovi sa i dostane.

I k vám, bratia evanjelíci vyšného okresu — jako Lupča, Sv. Mara, Sokolče atď., máme slovo. Boj teraz nestojí medzi katolíkmi a evanjelíkmi, ale liberalismu proti kresťanstvu, následovne vy, keď i katolícky kňaz s ľudovým programom vystúpil, mali ste ho podporovať. Pozrite pri volbe dolno-kubínskej. Tam zatvorili štyroch katolíckych kňazov, katolíkov prenasledovali, židia im pľuli do tváre a prečo? Lebo sa títo pridržali ľudovej strany a chceli mať za ablegáta Krupca, ktorý je evanjelík. Tak ste mali i vy činiť, s kresťanmi ste mali držať.

K vám, židia, máme tiež slovo. Vy ste noví zemani našej vlasti. Vy máte práva, ktoré my ani o sto rokov si nevydobyjeme, vy môžete byť krčmármi, my nie, k vôli vám má nemecká reč tie práva, čo maďarská, z vás nevidíme mnoho vojakov, neslúžite za paholkov, za slúžky, ako kresťania, v kresťanských školách sa vyučia vaši synovia, vaše dievčatá ale pri mníškach, z mozoľov kresťanských občanov ste zbohatli a teraz ste sa nehanbili proti tým hlasovať, ktorých na rukách by ste mali nosiť. Úfame, že pri nastávajúcej volbe budete s nami držať.

Konečne k vám, drahí bratia, verní privrženci ľudovej strany, obraciame sa. Sláva vám, vy ste stáli, jako múr pri našej zástave, a nedali ste sa od nej ani prosbou, ani hrozbou, ani peniazmi, ani pijatikou odviešť, buďte vernými i napozatým, usilujte sa jej nových privržencov získať, aby sme takto budúce ešte skvelejšie zvíťazili a našich nepriateľov zahanbili mohli. Sláva vám, vy sliackanskí voličia, veď tá zem pod vašimi nohami sa triasla, keď ste na

volebné miesto prišli, a sám hlavný župan sa vás tak nafakal, že by bol s nôh spadnul, keby ho nebol Klein zadržal. Sláva vám, kresťanské manželky, ktoré ste vašich mužov osmeľovali, sláva vám, vy hrdinské ženy mesta Ružomberka, sme presvedčení, že vy, jestli by ste vopred boly vedely výsledok volby, od žiaľu by ste ani ten obed pre našich voličov neboly v stave uvariť.

A teraz sotríme slzy naše, odložme smútok, ktorý nám nespravodlivosť pri volbe zapríčinila a pokračujme ďalej k zveľadeniu ľudovej strany.

Ľudová strana okresu ružomerského všeobecnej žiadosti ľudu vyhovelá, keď proti tejto volbe protest podala a ponevác sme počuli, že privrženci ľudovej strany k sosbieraniu 1000-zlatovej kaucie k tomu potrebnej milodarmi prispeť chcú, úctive vás vyzývame, by ste každý, keď i s jedným halierom k tomuto cieľu prispeli.

My sme ďalej zostavili výkaz všetkých nespravodlivosťi pri volbe spáchaných, ktorý ľudová kancelária v Budapešti dá vytlačiť a po celom svete rozpošle, aby videla celá Európa, jakú svobodu máme. Tiež dvanástich sme pri kr. sedrii zažalovali, ktorí falošne hlasovali.

Pravidlá:

Umieňte si a pevne sa držte toho, že u žida viac kupovať nebudete. Zakladajte sklepy v obciach a priúčajte sa kupectva. V ktorej obci je jedna židovská krčma, konajte si druhú, kresťanskú: nuž či je kresťan nie taký občan, ako žid. Zakladajte kruhy občianske, kde v zimné večierky sa schádzate budete, aby sa ľud takto od tej besnej žranice odučil. Pilne čítajte novinky „Kresťana,“ ktorý vám oči otvorí, v ňom sa dozviete, čo všetkého zlého robia nám liberáli, jako nás trápia a jako našu vlasť do úpadku privádzajú. Napomáhajte sa vzájomne, nepravote sa, aby tak láska panovala medzi privržencami ľudovej strany.

Prosíme vás tiež pre všetko, čo je vám sväté, by ste „Slovenské Noviny,“ „Opravdového Kresťana,“ „Vlasť a Svet,“ nečítali, na ne nepredplácali a keď vám ich zdarma posielali budú, neprijali, nazpät na na poštu zanesli, nech si tie čítajú židia a liberáli, to sú nie novinky pre kresťanov.

Konečne sdeľujeme vám článok v „Kresťane“ číslo 47. o našej volbe uverejnený:

„Hlas svedomia. Ružomerskej volby predsedá, Julio Griell, má nepokojné dni v Ružomberku. V noci nemôže spať, lebo vidí pred sebou tých ľudí, ktorých dal počas volby do žalára hodiť a ktorým hlasy odhodil, a zas hrozí sa mu jeho ujček, nebohý Hýroš-Sliacky, kanoník.

ktorý skromne žijúc dal mu kašiel vystaviť a veľkú summu peňazí mu poručil a teraz sa tak kresťanom odslúžil! Keď ide po ulici, je celkom ustrachovaný, obzerá sa po všetkých kútoch, mestský konštabler ho na prechádzke sprevádza, mešťania ho ani neobzrú a jeho dom dvaja hajdúsi v noci ustavične strežú. **Do apatéky jeho synovej, ktorá je v tom dome, žiaden kresťan neide po lieky**, hovoriac, veď ani ten liek odtiaľ nám pomôcť nemôže, keď je ten dom tak prekliaty. Keby bol spravodlivo pri volbe zachádzal, keď by bola ľudová strana i prepadla, sme by bol mohol do očí pozrieť každému a pokojné by mal noci.“

Vložte si tento spis do modlitebnej knižky a prečítajte si ho každú nedeľu vospolok.

Boh s nami a liberálni tatári preč!

Dané v Ružomberku dňa 30. novembra 1896.

S pozdravom srdečným

Správa ľudovej strany
okresu ružomerského.

Časopisy.

Medzi prostriedkami verejného života teraz najväčší zástoj hrajú časopisy. Kto vládne teraz tlačou, ten vládne všetkým.

Náš časopis následkom horlivosti duchovných a obetivosti veriacich je neškodne rozšírený, na toľko, že „Oprav-divý Kresťan“ nijako sa nevie dostať k srdcu ľudu.

Zartovný týždenník „Herkó Páter“ ale je slabo podporovaný; aspoň katolícke kruhy a ruženské spolky by mali predplatiť naň; lebo keby aj len 1000 odberateľov mal, by mohol jestvovať. Nespíme, lebo ani vláda a liberalismus nespí. Kto vie, či dnes-zajtra sa nezaloží oprav-divý „Herkó Páter“? Keď starého Herkó Pátra nebudeme rozširovať, či sa dá predvídať tá škoda časná, ktorú by zapríčinil taký oprav-divý „Herkó Páter“?

Tento časopis je k dostaniu za 2 zl. na celý rok v Bpešti IV: Zsibárus u. 7.

Rozširujeme i „Našu Nádej“, tieto mesačné sošity, ktoré sú povolané, celkom zmeniť ľahostajné smýšľanie vo viere. Stoja na celý rok len 80 kr., dostať sa môžu u Michala Vargu vo Vacove.

Veľmi vážneho smeru sú i „Katolícke Noviny“, ktoré poučujú ľud v kresťanských pravdách, ktoré vysvetľujú. Stoja na celý rok 2 zl., vydáva ich dp. Martin Kollár v Nádaši (Pozssony megye).

Nie menej treba dľa možnosti aj iné časopisy podporovať; horlivosť duchovných a obetivosť veriacich prevládzu i tie najťažšie prekážky.

L'udová strana je potrebná.

Liberálna strana už 25 rokov panuje, ne- všimajúc malých gazdov a priemyselníkov, a len burse a kupectvu ľahodí.

Proti tomu už dávno sme sa mali postaviť. Nebo žiadnej strany nebolo na sneme, ktorá by bola v tomto smere údatne, neohrozene a prospešne bojovala. Naraz sa zjavila ľudová strana, ktorú za svoju považuje ľud, nižšie kňazstvo a veľká čiastka veľmožov.

Každý kresťan k nej patrí, ktorý je dost smelý svoju vieru vyznať, náboženské presvedčenie svoje na javo dať.

Kresťani stonásobne prevyšujú židov, freimaurerov a liberálov i nevercov; a predsa doposiaľ utlačaní boli; väčšina musela otrocké járho znášať preto, lebo spala, seba povedomia bola zbavená. Kresťanstvo spalo, liberalismus mohol s ním robiť, čo chcel.

Kolmon Tisza, tento schopný vladár sa bol vyslovil, že zakaľ on ministerpredsedom bude, žiadna náboženská otázka sa nebude na sneme pojednávať, ponevác vraj katolíctvo Uhorska vládne takými hmotnými a mravnými silami, ktoré len zatiaľ sa podarí utlačiť a udusiť, zakaľ sa kresťanský duch neprebudí a privrzcov svojich nebude organizovať. Lebo keby sa vraj aj len sami katolíci prebudili, nebude tej mocnej vlády, ktorá by si stále vedela s nimi rady dať.

V Nemecku tiež nakladal Bismark s katolíckmi, jako chcel, ale len do tej doby, zakaľ sa títo neprebudili a sa nesriadili, svojich vyslancov si nevolili. Lebo keď toto všetko sa už bolo stalo, i sám Bismark bol prislabý sile katolíkov sa postavil, sám Bismark musel odvolať proti kresťanským zásadám namerené zákony a nariadenia, ba i katolíkom zhabané kapitále sa vynahradily. A teraz v Nemecku „centrum“ rečená katolícka strana je rozhodná vo všetkých otázkach na sneme, ona vydobyla slobodu katolíkom, bez toho že by nešetřila práva evanjelikov; ona je nesmeriteľnou nepriateľkyňou toho všetkého, čo je nekresťanské, čo je proti ľudu a jeho záujmom namerené.

Keď sa v Nemecku následkom účinkovania kresťanskej strany pomery s dňa na deň v lepšie menia, či u nás to isté nemôžeme očakávať od ľudovej strany, ktorej základ je kresťanský, ktorej sila je veriaci ľud, ktorej vodcovia sú neohrozenou vierou naplnení veľmožovia?!

Liberálna strana nielen že nešetří hmotné polozenie ľudu, ba i vzťahom na iné okolnosti je mu nepriateľkyňou.

Jako zachádza liberalismus s voličmi pri volbách; či žije v ňom aj len tá najmenšia stopa svedomia, keď drahou daňou peňazí a krve kúpené právo volebné barbarskou ľahostajnosťou utláča a s neodvisle smýšľajúcimi voličmi tak zachádza, jako keby šibencami boli, preťahuje volbu kunštovne, o hlade, o smade

nechá v dážde a na zime pod holým nebom stá a stá voličov stáť?!

Či sú tieto pomery neni viditeľnými dôkazmi toho, že ľudová strana až veľmi je potrebná, veľké úlohy čakajú na ňu?

A v akej miere je ona potrebná, v takej miere je i jej budúcnosť istá!

Násilne ju môžu dočasne utlačiť, ale vykorčiť nie; jej prívržencov môžu prenasledovať, ale vykynožiť nie; jej poctivé zásady sa môžu upodozrievať, ale zhanobiť nie.

Jožko Prísny.

Veľký

„Kreštanský kalendár ľudovej strany“

na rok 1897.

sa môže dostať za 30 krajciarov u
**Františa Bleszkány, Budapešť, VIII.
Mária-Tereziatér. 9.**

Po každých 10 výtiskoch sa dá
jedon čo prídavok. Poštové útraty
my zaokrývame.

Pozvanie k predplateniu *)

na

politické noviny

„KREŠTAN“

IV. ročnik, 1. štvrtrošie.

Predplatná cena:

na celý rok	2 zl. — kr.
na pol roka	1 zl. — kr.
na štvrt roka	60 kr.

Tých pt. pp. odberateľov ale, ktorí sú nám ešte za predošlé noviny dlžní, úctive prosíme aby, čím skoršie vyrovnáť ráčili svoju dlžobu.

Budapešť, 3-ho apríla 1896.

Redakcia „Kreštana.“

*) Spolu prosíme ctených p. čitateľov, aby nám peniaze na pripojenej poštovej poukážke poslali.

BESEDNICA

Mladost.

Mladost moja mladost,
Roztok žitia, radost,
Nemal som ta na dost.
Ušla si mi, ušla,
Sta, keď hnevny vietor
K brehom mora slietol,
Do sivých vôd mušla.

Jako štre pole,
Keď oberú role,
Pusté, prázdne, holé,
Nemá vnadu, krásu :
Sprchly ducha kvietky,
Vyschly slasti všetky
Bájneho mi času.

Jasné hri dni, sviatky,
Pokoj, smiechot sladký
Nepridu mi zpiatky,
Nie bujará myseľ.
Ach koniec tej dobe !
Všetko leží v hrobe.
Ufrklo sta syseľ.

Pružná duše sila,
Čo o vilach snila,
Venčeky dúm vila,
Ztratita moc vášnu.
Sta sirý vlák clivieno,
Nemám techy, hlivieno,
Práce smyslov slabnú.

Kol mňa víchor hvižďá,
V hlave šust mi pišti,
V srdci žiaľ sa prýšti —
Vädnem Bože, vädnem.
Zdravie, chut vystáva,
Tam junáka sláva !
Telom, dušou chladnem.

Mladost, zlatá mladost,
Rozkoš, svevoľ, radost,
Nemal som ta na dost.
Ušla si mi, ušla,
Sta, keď zlostny vietor
Brehy mora smietol,
Do bielych vln mušla.

Dlhomír Polský.

Ježišek ho doniesol.

Vianočná rozprávka od Jablonovského.

„Mamko, mamko, ale nám nič nedonesie Ježišek?“ pýta sa šesťročné milé dievčatko, túliac sa ku materi, svoje nevinné, modré oči prosebne zdvihnúc na tú bledú, starostiplnú tvár matkinu.

A matke tie slova ako ostrý meč do srdca vrazily, zachvela sa a boľastným úsmevom vetí dieťaťu: „Oj donesie, Marienka moja, donesie. Len sa modlime.“ „A i za ňañka však?“ pýta sa nevinné dieťa.

„I, i dieťa moje!“ slzy nemohla ďalej udržať, ktoré sa jej perlily bledou tvárou.

Veru ím bola potrebná modlitba, jako každému, najmä topiacemu. Modlitba je ta kotva, ktorej sa lapá, chytá už už zúfajúci, a ona vždy vlejje balzam potechy do ubohých srdc.

*

U Polenov bolo len nedávno mnoho lepšie. Polena bol rodom chudobný ale pracovitou, statočnosťou vyšvihol sa za dobrého gazdu. No nie bez malej pomoci jeho šlachetnej manželky Zuzky. Žili pobožne, a Boh ich požehnal dobrobytom, spokojnosťou — a troma dieťkami Marienkou, Jankom a Jožkom. Bola to radosť, keď večierkom, oddychujúc si po práci, dvaja bystrocí šarvanci okolo otca obskakovali, to na kolená, to na chrbát sa mu driapaly, zas mu fúzy vykrúcali, zas ich hojdaľ na nohe. No on to rád robil. Marienka, ako najstaršia, tabuľkou a griflom mala do roboty. Usilovne kreslila podivné áky-báky a po každom ukazovala otcovi, aby čítal, čo keď nevedel, akýmsi ľútostivým hlasom mu povedala: „Ty si sa to neučil, však ňañko?“

Boli šťastliví. Jednu chybu mal Polena. Rád bol keď ho chválili, keď ho vyznačili, bol on ctibažlivý. A ho i vyvolili za podrychtára. Všetci sa radovali tomu, celá obec, len Zuzkina tvár sa zakabonila, keď to počula. Poznala ona svojho muža, preto sa bála. Po teraz ho ona vystríhala a chránila zlej spoločnosti, ale teraz na obecnom dome obklúčia ho kamaráti, a kto vie či ho nezvedú. No oddala sa do vôle božej.

Zuzkina obava nebola daromná. Príležitosť robí hriešnika, tak i Polena majúc v novom úrade mnoho príležitosti, stal sa hriešnikom a to síce korhefom. Pravda nie razom. Zakorenená je v našich obcach tá zlá obyčaj, že niet súdu, niet pravoty, pojednávanky, zálohu atď. bez pijatiky. Nápoj potvrdzuje, pečatí všetko. Nie bezzákladné je to, že sa v úrade i najstatočnejší pokazí. I Polena najprv sa zdráhal, keď ale zbadal, že ho posmieľajú, mrzelo ho to a tak plával s prúdom. Vytlačil Zuzke nejednu slzu, nejeden vzdych, odobral nejednu noc sen.

Priblížily sa ablegátske volby. Začala sa kortešáčka. V Dierovej dal každé ráno notár trúbiť, ako na kravy, dávajúc tým na známosť, aby, kto chce šiel jesť, piť na liberála. Našli sa na seba zabudnúvši, ktorí vskutku ako tie zvieratá šli ku válovi, jedli, pili kým vládali, a to sa tak každodenne za dva týždne opakovalo. Liberálov vodil — Polena podrychtár. To ho zkazilo úplne.

Po volbe len tretí deň prišiel domov dobytý, poškuláný, zašpinený a dotrhaný. Zuzka s plačom ho obriadila, ale čo to — zvyk ho fahal zase len do krčmy. Deň po deň pil až ho s úradu shodili, a majetok prešiel Icigovi, Polena sa ale utiahol do otrhanej pastierne. Polena nebol doma celé týždne, najviac vysedával v krčme, kde, čo zarobil, prepil.

A ubohá Zuzka biedu trela s deťmi. Veru keby ju nebola nebohá jej mať prinúkala ku modlitbe a odovzdaniu sa do vôle Božej, už by bola neraz koniec urobila biednemu životu. Ale kofkoráz ju zlé myšlienky pokúšaly vzala, do rúk pátričky, kľakla pred obraz Bohorodičky a vrúcne sa modlila; deti jej pomahali.

*

I dnes sedí Polena v krčme. Ani by sme ho nepoznali, tak sa premenil za krátky čas hriešneho života. Už so tri týždne nebol pri svojich, len tak brúsi a potlika sa kade tade. Dnes je zlej vôle, nemá kamarátov v krčme. Veď dnes je dohviezdný večer, ktože by dnes bol v krčme? Dnes všetko uteká do kruhu rodinného, teší sa so svojimi príchodu Ježiška. Len Polena je tu sám, len jeho nič neteší. Podopre hlavu a pozerá na očaľené múry . . . Tu zrazu zaznie na ulici zvonček, iste Ježišek niesol poslušným dieťkam stromček . . . Polenom trhlo, akoby sa bol zo sna prebudil. Zišlo mu na myseľ, že i on má deti, — a jak utešené — či ozaj i ím tak radostne cengá zvonček — a či hádam, biedu trú — hádam, nemajú čo jesť . . . Celý jeho život mu preletel v mysli a čím lepšie sa blížil prítomnej dobe, tým viacej sa mu zachmúrila tvár a výraz kajúcnosti sa zrkadlil na nej.

Na ulici ohľadá sa veselý spev vianočný a roznáša sa všade, ako zvest pokoja. I do Polenovho srdca vniknul. Spev sa blížil, už i hlasy rozumie, prave spievajú:

Sláva buď Bohu najvyššiemu
a pokoj človeku hriešnemu,
lebo prišiel Spasiteľ,
hriešnikov Vykupiteľ
na ten svet.

Razom vstane . . . a už ide kajucný, márotnatný syn! Hviezdičky na nebi tak veselo sa likotajú, cez zamrznuté obloky vianočný jasot sa vyraža, i ten vrzgajúci snach, ako by sa bol s ním radoval. Tak došiel ku chalupe, otvorí dvere, neisto vkročí a pozerá — na v modlitbe zahrúženú čeliadku . . .

Z očí mu slzy ronily, prsia sa dmuly, srdce žiaľom a radosťou div nepuklo, slovo mu v hrdle ostalo, nebol v stave ani sa pohnúť. Konečne pustil sa na kolená a — už bol v objatí svojej Zuzky a plakal, plakal do chuti a plakali všetci . . .

Plačom mu odľahlo na srdci, kajucne pýta odpuštenie. „Zuzka, či mi odpustiš?“ „Ako by ti neodpustila, nech ti len Pán Boh odpustí,“ vetí s radostnými slzami Zuzka. „Stubujem, že pomocou božou budem zas statočný a pobožný človek!“ Tak sa obrátil u Polenov žiaľ v radosť.

A keď rad radom vyľubal deti, spýta sa ho malý Jožko: „Ňañko odkiaľ ste prišiel?“ odvetí mu uradosfnená matka:

„Ježišek ho doniesol, dieťa moje!“

*Tak mňa vždy v srdci zaboľí,
Keď vidím, Bože Kriste,
Jak stále dbajú menej a menej
O učenie Tvoje čisté!*

*Tys zákon lásky doniesol nám
Tys veľil lásku k Pánu Bohu,
A včul? miesto lásky hroznú rúhanie
Zaznieva hore nad oblohu.*

*Tys zákon lásky doniesol nám
A praviac: „Milujte sa.“
A však na miesto lásky
Púhy hnev k Tebe povznáša sa...*

*A rad tých, ktorí verní sú,
Dnes riedne viac a viacej
A tých, ktorí o Teba nedbajú
Pribýva na sta tisíce.*

*Však až nás málo nevládne,
Vždy pomoc istú vieme,
My za štít vezmeme Križ Tvoj
A s križom zvíťazíme.*

*Daj Bože! až sa skôr zahojí
Tá ťažká rana
Nech žije na veky čistá
Ľudová strana!*

Josef Hovvanecz,
horár.

Stefan Paška, ktorý tak neunávne pracoval v ľudovej pisárni v záujme ľudovej strany, vymenovaný je od nitrianskeho pána biskupa do Veľkých Bielic za farára. Tamajší farníci sa môžu za šťastlivých považovať, lebo pán Paška nenie len neunávny pracovník, lež i horlivý kňaz.

Veľká zmena je v sbore fôišpánov. Tí hlavní župáni totižto, ktorí nechceli proti svojmu lepšímu presvedčeniu šliapať po volebnom práve neodvislých voličov, musia sa vzdať svojho úradu, aby ich miesto zaujali „spolahlivejší“; to sa samo sebou rozumie, že každý z nich „na vlastnú prosbu je oslobodený“ od farch toho úradu.

Chýrečný maliarsky umelec, Michal Munkácsy bol veľmi ťažko ochorel. Teraz sa zdržuje v Disseldorfe a tak sa sobral v tomto poslednom čase, že už i posteľ môže opustiť, ba v najkratšom čase i odcestovať mieni do mesta Arco.

Vo zvolenskom okrese bola vypísaná voľba na vyslanca na 19. decembra; liberálnym kandidátom je Pavel Kiss bývalý fôišpán, ktorého nedávno boli vymenovať za štátneho tajomníka.

Recipovaný vlastenec. Kain Wassermann chcel založiť kabát, ale detektív peštiansky konštatoval, že kabát je ukradnutý; ba i to vysvitlo, že je tento Kain z najnebespečnejších vreckových zlodejov.

Velocipéd v Amerike tak je obľubený, že sa tam teraz už 500 velocipédových fabrik počítuje, ktorých kapitál obnáša vyše 180 millionov zl.

8 ľudákov sa dostalo do obecného výboru v Starej Becsi, z čoho vysvitá, že už i v Banáte znovuval ľud šafárenie mamelukov.

Obeta besnej kočky. V Ungváre v noci vojšla jedna besná mačka do siene Adolfa Schachtera, a pohryzla jeho 19-ročného syna Ignáca, ba jedno ucho mu skoro celkom odhryzla. Mladík o pomoc kričal, pribehlitedy rodičia, ktorých tiež pohryzla; konečne ju ten mladík zadržol; tento nezadlho zomrel medzi hroznými mukami, rodičia ale v jednom ústave peštianskom sa lieča.

Ukradnutá nevesta. V obci Solymosi gazda Ján Szudrics nútil svoju driečnu dcéru Minku, aby šla za mládenca Jána Banu, ktorého ona nemilovala. V noci pred sobášom ale prišli chlapi do domu, ktorí mali tvár začiernenu, poviazali rodičov, a sa im vyhrážali, že keď sa aj len pohnú, zastrelia ich. Poviazaní rodičia sa neopovážili ani šuchnúť, cez ten čas ale tí neznámi uchytili driečnu nevestu a ušli s ňou preč.

Po americky. V Amerike pri voľbách jeden kandidát takú reč držal, ktorá sa poslucháčom nepáčila; on si ale z toho moc nerobil, ďalej rečnil; nato mu jeden z posluchačov kameň hodí do tvári tak, že mu 3 zuby vybil. Rečník boľastne vykrikoval, o dakoľko minút ale zas len ďalej rečnil.

Zhorelo dievča gazdu Horváta v Debrecíne, ktorý práve pri peci telacne mal prácu, keď to dievča okolo neho sa motalo. Zrazu sa mu chytily šaty; lež robotníci k nemu pribehli, na toľko ho popálili oheň, že pomoce už viacej nebolo.

Prebodol cigána jeden četník v Letenyi; on ho totižto prichytil pri krádeži, cigán sa mu ale protivil, následkom čoho ho četník pebodol.

2424 zlatoviek dal anglický priateľ kohútov v Birminghane za jedného kohúta, ktorého prsá boly čierne, ináč ale bol červený.

Pozorne s dynamitom. V zvolenskom Herengrunde robotník župka jednu škatuľu dynamitu na oheň hodil, domnievajúc sa, že on už ztratil expozívnu silu. Dynamit ale takú silu skrýval ešte v sebe, že župkovi odtrhol obe nohy, dvoch robotníkov na smrť poranil, jednému ruku odtrhol a viacerých poranil.

Veľká horúčka zúri v Pole, ktorej koniec u väčšiny nezdravých smrť býva.

9 domov spustošil 12. dec. ukrutný požiar v prešporskej Dubovej. Pôvod ohňa je celkom neznámy; človek mu nevpadol v obeť; viac rodín je následkom neho teraz bez prístrešia.

Vlastné dieťa zabil Ján Zahorák, ktorý už od dávna sa nespravoval dobre so svojou manželkou; a neraz sa i pobili. V tieto posledné časy tiež sa povadili, nadávali, si až konečne manžel palicou sa oboril proti svojej žene, ktorá dieťa mala na rukách, a s týmto sa bránila. Jako lev, rozpajedený manžel ale ani na dieťa nebral ohľad, lež ho tak dlho tlkol, až konečne dušu vypustilo. Už je ten zvieratsko nemilosrdný otec chytený.

Decembrové fialky. V Ujsáse teraz v decembri našiel jeden občan celý ker fialek, ktoré sa vytisly zo zamrzutej zeme a utešeno sa usmievaly na toho občana. Fialky sa ukazujú obyčajne len v marci a počiatkom apríla; to je tedy celkom mimoriadny zjav, že vykvitly teraz v decembri.

Pozvanie k „Sylvestrovému Večierku“, ktorý vydržiava dňa 31. decembra 1896. Slovenský Spolok v Budapešti, v svojich miestnosťach (Óriáš ulica 6—8). — Prednášky. — Spoločná večera za osobu 80 kr. — Začiatok o 8 hod. večer.

Obesil sa správca jednej banky berlinskej, Herding v žalári. On bol totižto súdnou stolicou prísazných na 8 mesiacov odsúdený do chládku, čo sa mu prifažkým zdalo byť, a tak sa radšej obesil.

Všetečnosť zvierencie. Veľký zástoj hrá v živote zvierencie všetečnosť. Čím je lepšie vyvinuté daktoré zviera, tým je ono všetečnejšie. Pes napr. je veľmi všetečný, na toľko, že s ním sa môže porovnať len slávik a koza, od ktorých všetečnejšieho zvierata nieta. — O kravách prírodoznavec Eimer následovne píše: Keď som nákres robil, všetky kravy sa shromaždily okolo mňa, do kola si staly, vždy ku mne blíž prišly, hrdlo si natiahly a sa dívaly na môj papier; keď som ich aj odohnal, predsa sa vždy vrátili a môj papier obdivovali. O Koze ale následovne píše Scheitlin: Keď hrbu kozí ženú cez daktorú obec, tu jedna, tam zas druhá zostane na zadku, aby mohla do dvorov vbehnúť a si tam všetko opozreť. — Vtáci sú tiež veľmi všeteční: krotká vrana, alebo straka preskúma všetky kúty po dome a po dvore. Keď sa deti ku príkladu hrajú na lopdu, nemá ten krotký vták pokoja, zakiaľ im ju neuchytí. Aj jedna hus sa veľmi divne chovala v jednej bádenskej obci. Tam bolo v obyčaji nie bubnovať, lež rapkať, keď obecní sluha o dačom uvedomí chcel občanov. Jaknáhle začal rapkať, jedna strakavá hus hneď ta príbehla, a zatiaľ stála pri ňom, zakiaľ všetkému na koniec neprišiel, potom šla za ním do tej najbližšej ulice. Jako náhle postál, hus už pred ním stála a jeho oznam počúvala.

Žena krajinským tajemníkom. Pri posledných volbách severoamerických Spojených štátov vyvolili občania v Utahu za štátneho tojemníka pani Cannonovú; ona obsiahla o 4000 viac hlasov, nežli protikandidát, ktorý je jej muž, a ktorý teraz len nad tým želite, že domáce starosti on bude museť znášať.

Cisarovnu treba pozdraviť. Nemecký cisar a cisarovna — pokerúc sa len zdržujú v Postdame, vždy sa veľa a ďaleko od mesta Iubia prechádzajú. Keď nedávno cisar na prechádzke bol, vedľa cesty na jednom strome sedel jedon, asi 40 ročný človek, ktorý nestrhol klobúk, lež len ostro sa díval na cisarovnu. Keď odišli, cisar sa vrátil a takto prehovoril k tomu surovcovi: Aspoň len klobúk strhnúť by ste mohol pred cisarovnou.

Cisar a missionar. Japonský cisar zavolať k sebe jezuitu Neckera, a mu povedal: „Dôverne mi povedz, či vy missionári skutočne veríte to, čo hlásate? Nedávno som shromaždil svojich kňazov, aby mi úprimne povedali, čo myslia o svojom vlastnom učení? Otvorene sa mi títo priznali, že všetko, čo učia, je len šalebnosť. Missionár ukázal na zemeguľu a prosil cisara, aby premeral, kolké oceány on musel preplávať, aby sa do Japonska dostať mohol; a aby cisar uvážil, čo získal tou cestou. Cisar zamyslený bez slova prepustil missionára.

Rozprávka o čistote. Francúzsky kráľ Henrich IV. veľmi sa bál vody, kde len mohol, ju obchádzal. Tak sa neľubil za mladý umývať ani terajší nemecký cisar Vilem II. Neraz on celý deň chodil po dome i vonku, bez toho, že by sa bol umyl. Jeho otec naložil strážnym vojakom, aby ho nikdy nepozdravili, pokerúc len zbadajú, že nenie umytý; zpočiatku sa mu to nepáčilo, keď ho nepozdravovali, neskôr ale, keď pred kamarátom svojim takým spôsobom zahanbený bol, smeril sa s vodou.

Pes. O vernosti psov veľa sa vypráva. Predsa ale tá udalosť, o ktorej je tu spomienka, nie priam sa

prihodí. Vo V. Margitte Ján. Doba šiel pozreť na bérešov. V jednej maštali našiel také čosi, za čo sluhu pokarhal. Jedon zo sluhov ho od zadku po hlave uderil tak, že on klesol a do rána zomrel. Zbojník utiekol, ale pes ho prenasledoval, všade mu za päťami šiel hlasite brechajúc. Lenže nikto nehlídal na pustatine. Keď sa zbojník ztratil, pes sa navrátil k mrtvole, a tam vyvíjal, až konečne zbadali, čo sa stalo.

Nehoda v dielni. V Hradci v jednej dielni na papier roztrhol sa parný kotal a poranil 3 robotníkov smrteľne, dvoch ale ľahko.

Upiekla sa. V Moravských-Ludomericach jedna žena vykúrila dobre pec, omotala sa do kúdele a tak vlezla do tej žeravej pece, v ktorej sa celkom upiekla. Chcela to urobiť i mrtvicou ranená jej sestra, lenže si to ona v poslednej chvíli rozmyslela.

Ktorý dušné spasenie predal. V Tisza-Becsi neverec Jliaš Bogár zavolať si do roboty jedného zbožného človeka, sľubiac mu na každý deň 1 zl. Keď už po robote bolo, Bogar nechcel platíť, a vyslovii sa, že mu za tú prácu svoje dušné spasenie dá. Robotník i na to pristal, ale žiadal, aby mu to na písma dal; čo Bogár aj učinil. Robotník sa v pokoji vsdialil. Bogár ale ztratil svoj pokoj; sľuboval on už za to písmo i roľu, ale ten robotník mu ho nenavrátil. Div o rozum nepride Bogár, tak mu to leží na srdci.

Hladom zomrela grófka. Z poprednej brazílskej rodiny pochodivšia grófka Santo Amaro bola sa vydala za brazílskeho vyslanca. Po smrti manžela žila v Constatte, kde veľa dobrého preukazovala tamajšiemu ľudu. Neskôr utratila svoj majetok, čo ju do tak smutného položenia uvrhlo, že hlad a bieda urýchlily jej smrť.

650 vystaňovalcov prišlo tieto dni do prístavu fúrmánskeho z Horniakov, aby sa vydali na dlhú cestu; šli oni na jednom parniku, do Brazílie, kde tiež pečené holuby neletia do huby; ba ani práce dostatočnej tam nenajdu.

Zomrel predseda rakúskej snemovne veľmožov, gróf Ferdinand Frauttmennsdorff-Weinberg; jeho matka bola uhorská grófka, dočasu bol členom aj uhorskej snemovne veľmožov.

Samovrah. V Malackách sa zastrelil pravotársky pomocník, menom Krausz, ktorý bol jedinou podporcu svojich rodičov, a ktorý pravdepodobne k tomu pokoleniu patrili, ktoré je krivým nosom ozdobené.

Najmladšia manželka V americkom meste Szanette rečenom sa nachádza tá najmladšia panička. Meno jej je Capretta Gatt. Ešte len 12 rokov má a sa vydala za jedného 35 ročného Taliana.

100 ľudí pod rúcaninami našlo svoju smrť v Xerese, čo sa stalo následkom toho, že sa jedon dom srútil. Ukrutný strach opanoval obyvateľstvo.

13 tisíc zlatoviek ukradli z jedného peňazného listu, ktorý bol z Erfurtu do Prahy poslaný. Vyšetrovaoie doposiaľ je bez výsledku.

Vlci a diváci v obci. V obci Lippe, okolo ktorej je veľa hôr erárskych aj za bieleho dňa sa ukáže sila hladných divákov; v obci Sisteroreci ale veľa vlkov sa bolo zjavilo, ktorí na vidom očí gazdov veľké puštošenie previedli v koňoch a rožnej lichve.

Tlačová sloboda v „Madarorságu“.

Inde je zákon, že len po censúre, kritike sa môže dačo rozširovať, alebo nie. U nás mala by panovať úplná sloboda; aspoň obecnosť tak domnieva sa, a i zákon nestojí tomu v ceste. A vskutku panuje tlačová sloboda, ale len taká, že noví maďari, zednársko-liberálni novinkári hocčo môžu v novinkách uverejňovať, kdežto kresťanskí novinkári aj za nábožné vzdychy sa môžu obávať, že im štátny pravotár tlačovú pravotu zavesí na krky. Ešte i medzi riadkami hľadajú zádrapky, aby statoční kresťanskí novinkári pred súd, medzi mury sa dostali, a tam aby rozmýšľali, čo to znamená, v dnešných dňoch kresťansky neohrozene spisovať, perom zastávať Boha, vieru, Krista, a cirkev a ubohý a utlačený ľud slovenský. Teraz už nenie toho týždňa, že by kresťanský novinkár nestál pred tlačovým súdom; ba v tento minulý týdeň štyroch ta dopratala láska štátneho pravotárstva.

14. dec. čili v pondelok

mal tlačovú pravotu loperský pán farár, Martincsek, ktorý bol do Kresťana jedon dopis poslal, v ktorom dopise nachádzala kresťanská láska štátneho pravotára búrenie proti židom, búrenie proti maďarskej národnosti a deväťnásobnú pomluvu proti matrikárskym a iným stoličným osobám namerenú. Jaké základné bolo pokračovanie štátneho pravotára, už i z toho vysvitá, že pána Martinčeka tlačový súd vyhlásil za nevinného v pomlvaní a aj v búrení proti židom, a len ostré slová proti maďarskej národnosti namerené mu zazlievali, začo 3 dni musí posedeť si a 150 zl. zaplatiť. No predsa ho teda tak nepotrestali, jako si to mnohí panáci predpokladali, ktorí by tohoto ľudomila a neohrozeného kňaza horlivého radi medzi sebou nevideli.

17. dec. čili vo štvrtok

tri obety predstavil štátny pán pravotár za jednu a tú istú vec, tedy razom chcel jddnu kožu mať s troch obet. Pred tlačový súd boli povolani: obuvnícky tovaryš, Anton Mayer, čo pôvodca ľudových pieseň; Štefan Paška čo taký, ktorý povzbudzoval k ich vydaniu; a Františ Bleszkány, ktorý sobral tie piesne. — všetkých troch trojnásobne chcel nechať trestať

štátny pravotár, preto: 1) že sa v tých piesňach vychvaľovala ľudová strana; 2), že tam hanená bola liberálna strana; 3), že sa v nich židia proti srsti pohľadujú. Lenže zle pochodil pán dr. Géza Chudovzky, ktorého výrečnosť veľmi prezradzovala, že z Trenčianska, jak nie z Turca doliezol do Judapešti. aby tu trpký chlebičok štátneho podpravotára jedol. A tento pán sa opovážil ešte i v panslavisme obviňovať druhých a i Zaymusa hanif, s čím ale zle pochodil, lebo nestranný predseda ho napomenúť prinútený bol. Miesto Bleszkány rečnil jeho zástupca Füzessey, ktorý veľmi vtipne poznamenal, že štátny pravotár len šustra chytil. Paška sa sám bránil. Veľmi ostro rečnil; tomu z Trenčianska dojdenému štátnemu pravotárikovi toľko nakládal, že to chudák ledva uniesol. Na oči mu vyhodil, aby radšej prekážal nemravnosť budapeštiansku, jako má vždy poriadnych kňazov pred súd unúvať. Veľký dôjem činila tá veta, že čo chvíľa to už ani poriadny kňaz nebude, ktorého nepostaví štátny pravotár pred súd. — Obuvníka Antona Mayera, ktorý v Kysuc-Novom-Meste býva, zastával mladý ale v nápadoch vtipný fiškál dr. V. Víg, ktorý ostro sa oboril proti štátnemu pravotárikovi, že by riadne obviňoval, ale nie sem-tam behal vo výrazoch. Tento fiškál musel katolíkov brániť proti katolíckemu pravotárovi.

Už i z týchto slov vysvitá, že ani jedneho neodsúdili neodvislí prisazní. Jednohlasne boli všetci traja oslobodení. Teda zas len darmo pratal štátny pravotár pred súd troch kresťanských mužov; nová poriažka je to, ktorá veru nezväčšuje vážnosť nestrannosti štátneho pravotárstva. — No už od jedneho času počína i nám kresťanom svať.

Súd nariadil i to, aby štátny pravotár vydal shabané výtisky ľudových pieseň, lebo tá príčina, z ktorej ich zhabal, nemá zákiadu. Máme nádej, že od terajška nás nebudú pravotami obťažovať pre všelijaké nevinné veci.

Kohút a sliepky.

Kohút nad sliepkami
Jako kráľ panuje,
A veru jích dosti
Poriadne spravuje.
Doziera a čihá,
Kikírka hlasne,
Tak si on v poriadku
Drží všetko krásne.
A k tomu aj ešte
Jaký je bedlivý,
O svoje poddané
Vždycky starostlivý!

Ešte má len svať,
Už krýdlama trepe
A spieva horlive
Či v zime, či v lete.
Budí sliepky spiace:
Berte sa už hore!
Hľadajte pokrm a
Neste vajcia dobre!
Tak potom budete
Gazdovi, gazdinej
K poteche a tiež aj
K pomoci pravdivej

K.

DOPISY.

Z TRENČIANSKA.

Velactená Redakcia!

My nižepodpísaní Horno-Tižinskí a Terchovskí obyvatelia a spolu voličia okresu Varín-Kysuc-Novomestského dozvediac sa, že v menoslove voličov, ktorí dňa 12. nov. 1896. vo Varíne na pána Alexandra Šipeky boli odhlasovali, aj naše mena uverejnené sú, jakoby sme my naše hlasy boli oddali na tohože liberálneho kandidáta, — tu verejne osvedčujeme sa, že sme my na pána Šipekyho nehlasovali, a preto tých, ktorí to v mene našom učinili a za nás hlasovali, za ledaktov a oplanov vyhlasujeme.

Terchova dňa 13. dec. 1896.

Jozef Janicsek, volič z Hornej Tižiny.

Juro Novak, volič z Hornej Tižiny.

Jano Pavlik, volič z Hornej Tižiny.

Mišo Balath Ligaszik, volič z Terchovej.

Jozef Lutisan Rogon, volič z Terchovej.

V tomže menoslove stojí aj, že Jozef Patrncsák Szekerka na pána Šipekyho hlasoval; to je tiež podľa lož, lebo tenže volič pár týždňami ešte pred prvou volbou odišol do Judapešti a tam až dosavád zotráva. Hľa takýmito hlasmi je pán Šipeky vyvolený. Mňa Jura Novák, keď ani s peniazmi nemohli na stranu liberálnu zväbiť, a ponúkali mi 40 zl. potom z hnevu shodili z horového hájníctva, a k tomu ešte jakýsi oplan opováži sa za mňa na pána Šipekyho hlasovať.

Čudno nám ale prichodí, že zase v okrese našom započína sa nová kortešačka. Pán kráľovský notár Ring, pán služný Rada s okresnými notármi chodia po našej doline podpisy sbierať a ani nevieme, ku jakému cieľu. Prišli do obce Belej, usalašili sa v krčme a dali si povolávať voličov, núkali s vínom, peniazmi, aby sme sa len podpísali, že sme falešné cedulky dostali ku volbe, a aj deväť voličov sadlo im na lep. V Lisici vodilo sa im horšie, tam nechceli o tom voličia ani počuť. Včera navštívili nás Horno-tižincov, pravda tiež sosalili v krčme u Kleina a skrže rychtára dali povolávať voličov, že vraj Preliminár sa bude robiť, ale miesto praelimináru začali ukazovať flašky, a kortešovať na liberálnu stranu, k čomu im aj krčmár napomáhal hovoriac, veď sa vy už nič nebojte, vidíte, Zichy a jeho oberferster už tiež prešli na liberálnu stranu.

No ale daromné bolo nahováranie, náš „Krestan“ už oči dobre otvoril, my zástavu ľudovej strany nikdy

neopustíme a pri nej až do smrti zotrváme. Jako počúval takto a takýmito figlami by chceli nasbierať podpisov a ich oproti zadanej žalobe upotrebiť, že vraj títo chceli na Šipekyho hlasovať, ale boli prekazení. Pýtame sa čím? Či snáď ľudová strana rozkazovala s vojskom? My Horno-Liščinci dojedneho sme od rana až do večera čakali za kordonom, ale darmo, ku hlasovaniu nás nevolali, ale okolo 6-tej hodine s vojskom rozohnali. Zostávame s úctou, *viac voličov.*

SKALICA, 30. nov. 1896.

Velactená Redakcia!

Prosím, ráčte byť tak láskavý, týmto mojím skrovným pár riadkom miesto dať v našom Krestanovi lebo chcem upozorniť spoluobčanov mojich, okresu skalického, aby sme sa držali toho znamenitého hesla: „svoj k svojmu! Dobré známe sú nám ešte udalosti tyranského zachádzania s nami pri volbe ablegátskej v Skalici, známo je nám, jako s nami zachádzala tá hrstka židov a pánov nášeho okresu. Preto my za povinnosť si máme držať, odtrhnúť sa od našich nepriateľov a nepodporovať ich t. j. nekupovať od nich žiadon tovar, ale zariaďovať si po obcach potravné spolky.

Máme v našom okrese aj niekoľko p. advokátov, ktorých často našimi grošami napomáhame, a pri ktorých sme si zakladali, že oni budú našu ľudovú stranu podporovať, keď ale nie, teda že aspoň do tábora liberálov nevstúpia.

V našej nádeji sme sa náramne zklamali! tí p. advokáti po čas ablegátskej volby v Skalici dokázali, že oni len vtedy s nami držia, keď nás môžu vyúžitkovať, t. j. keď im platíme, ináč a'e že sú z liberálmi a židy proti nám. Jedon jediný p. advokát v okrese našom s nami cíti, a za nás bojuje pod čistou zástavou našej ľudovej strany od dávna už a neunávne, a to je náš bývalý kandidát p. Vincenc Vaculík. Poznáme ho, poznáme jeho podniky, jeho obety za našu ľudovú stranu, a sme presvedčení, že on bojuvať bude s nami a za nás až do posledného dychu. Preto my obyvatelia kresťanskí okresu skalického, za povinnosť si máme pokladať, pri jakýchkoľvek právnych záležitostiach, pridržať sa nám oddaného p. veľk. Vaculíka, lebo on nás všade spravodlivo zastane, tak jako keby sám seba zastával.

Liberálnych a nás pri volbách nepoznajúcich p. advokátov ponechajme liberálom a židom.

Teda: Svôj k svojmu!

Skaličan.

CHTELNICA, 7. dec. 1896.

Vážení pán Redaktor!

Úfali sme sa, že ľudová stránka v našom okrese vyhrať musí, ale bohužiaľ sklamať sme sa museli, lebo podlosť zvíťazila nad pravdou, ačkoľvek ohromitú

väčšinu sme mali vót, predsa figliarstvo učinilo nás menšinou. My sme mysleli, že tí patriční páni hanbiť sa budú po voľbách, ale naopak, hrúza a strach opanuje každého, čo sfa pomstu prevádzajú, úradníci obecní a okresní. Deň jak deň honia do Piešťan k služnému najmä ľudákov, ktorí smutnými tvármi sa odtiaľ vracajú. Peňažité pokuty, žalár, sú už u nás každodenné lastovičky. Máme tu jedného statočného murára, menom Antona Staráčika, s ktorým ja často po robotách chodievam, a som bol očitým svedkom nieraz, že si i tú váru nedoprial, aby tak čím väčší výrobok pre ženu a početné dievky koncom týždňa domov doniesť mohol. Jediná chyba jeho je, že je neustúpny ľudák. Tento kamarát spravil tú chybu, že pri stoličnej hradskej zatiahol priekopu, aby ku svojej rolke prístup mať mohol. Bol volaný pred známeho „priateľa ľudu“ slúžneho Rákócziho, tento ho pokutoval na 2 zl. To síce by bolo ešte v poriadku. Chudák kamarát sa začal vyhovárať, že keby on mal pre dievky chleba, alebo obuv, aby do školy mohli chodiť, čo už za grobianenie pokladal pán slúžny, a 70 zl. pokuty vyriekol za to.

Darmo chodil prosiť a odprosovať, všetko nič neosožilo. Včera ho podnotár a rychtár exekovali, a tak odpredajú mu jedinú kravičku. Manželka jeho leží pre veľký žiaľ na posteli fažko nemocná, on a dievky ale cez zimu budú hladovať. A to za priekopu čo pre vôz si zatiahol! Prečo netrescú pántstvo, (to je ale liberálne) ktoré svoju parnú oriacu mašinu od Chtelnice po Nižnú, na mnohých miestach hradskú na sáhy pokazila, a pre farchu priekopy zasypala, čo bárs kto, aj dnes vidieť môže, jednu obecnú cestu nie len pokazila, ba i most porúcha! Ja, týmto je dovoleno všetko! Chudobného človeka ale by bez miery prenasledovali. Takto ale nie že tlačia, ba tým viac rozširia ľudovú stranu. Nech Pán Boh sám poteší chudáka kamaráta, a nech zvíťazí čím skôr naša ľudová stránka, aby nás od tej hávede oslobodila!

Jedon murár a volič.

—
Od NEDANOVIEC.

Vysokoctený pán Redaktor !

Už so všetkých strán čítal som dopisy v našom obľubenom Kresťanovi, len z nášeho volebného okresu nevedel sa posavaď nikto rozkývať. Aby z tejto hriechnej mlčanlivosti niekto neuzatváral, jakoby u nás pri volbe všetko v tom najväčšom poriadku bolo išlo, zaumienil som si, jedno druhé aj o našej volbe sdeliť. Vefactený pán Redaktor, budete snáď tak láskavý chyby dopisu môjho vypraviť.

Ani z ďaleka nemám mienku íst opisovať všetky neprávosti, ktoré sa proti nám páchali, lebo o tom by mi ani volová koža nestačila; ale len niektoré, ktoré totižto už samé nosia na sebe známku tej najväčšej potupy a ohavnosti.

Riaditeľom komedie zsámbokréthskej bolo už vopred známo, že tuto len nešvár prásesa a nevšímánie si pred voľbou složenej prísahy je posledné utochistie chúdasa Zsámbokréthyho; čo nám hrozné Lénárda šelmovstvo — lebo však voľbou to nazývať nemôžeme — v deň volby aj zrejme dokázalo. Jaký smrteľný pot sa musel vyrážať prez celý čas volby na čelo nášeho (!) ablegáta, to opisovať nejdem, tu len toľko spomeniem, že keď sa aj v našom okrese o peticiu jednalo, jedon vážny a Zsámbokréthyho túto slabú stránku veľmi dobre znajúci pán takto sa bol

vyslovil: Ja som síce dľa môjho úradu musel byť na Zsámbokréthyho a rád by som bol aj sám, keby už aspoň v novej snemovni nezavadzal, predsa ale nerobte mu to, veď strach, ktorý ten človek už pri prvej volbe podstúpil, najmenej o päť rokov ukrátil mu život. Teda už z tohoto strachu vidno, že vo väčšine voličov si vôbec zakládať nemohol; ale ano, vo fiškálskych figloch Lénárda. A tento veru aj zodpovedal sebe vykazanému úradu. Bo nebol len s tým spokojný, že Zsámbokréthy následkom strachu pred stránkou ľudovou skoro n. . . . . zostal, on ho na staré dni ešte aj poslovenčil: lebo dôverníkom ľudovej strany — keď práses na „Zelenyai, Zelenyánszky“ hlasujúcich odhadzoval a na „Žabokrek, Žabokrek“ hlasujúcich prijímal, a títo ho pre túto dvojakú mieru na otázku tiahli — odpovedal, že Žabokrek, Žabokreki je nič iného, jako kandidáta slovenské méno. Takýmto spôsobom by sme mohli aj méno Lenárd nie síce poslovenčiť, ale ešte viac zdivočiť utvoriac z neho „leopárd.“

Do drobna opísať tie huncútstva, ktoré sa dľa Kadarásza, notára, pri tejto „čistej volbe“ páchali, to nehodné s nami zachádzanie, prez hnoj a priekopy nás naháňanie, podplácanie, strašenie, tupenie, prez príčiny hlasov odmštenie — není som v stave. Proti takýmto čistým voľbám nám opravdu už len rýl a motyka zostane. Alebo či nám ešte aj iný prostriedok pozostáva, keď si kto ani Boha, ani opovrženosti ľudskej, ani prosby, ani hrozby našich tam dôverných nevšímam? Ano, tento búri, povedal by na toto mnohý liberál. O tom ale nikto nevie, jako nás pobúrili naši p. notáriusi, keď nám tam v sieni kadejaké priezviská vyhľadávali, nás poznať nechceli, kde za mladších, kde za starších nás držali a zloradostne sa nám pod fúzy smiali, — len aby nás čím lepšie preriediť mohli. Skandál, potupa! Keď by len za tú špinu pod nochtom citu bolo vo vás, páni, pod zem by ste sa skovali pred tou od vás tak zneváženou halenou, lebo ona nad vaše a mnoho šľachetnejšie srdce zakrýva. Teda preto je nám dané za naše päťročné mozole volebné právo, aby nás on potom bársjaký chleburád olúpil mohol?

Po mimo presesa ale predovšetkým diplom by zaslúžili (jaký by ím ktorýkofvek nedanovčan tak medzi štýrmi očmi vdačne vystavil) Vinkler, podslúžný a notár Parszkota. Lebo väčšieho oplanstva, jakého as títo dva páni tak počas kortešovánia, jak po čas volby dopustili — človek sa ešte nedopustil.

Pri takýchto násilenstvách zvíťazila vtedy aj u nás liberálna strana, ale len tak, jako ten tiež po perí známy prievádzky liberál bol povedal. Prijúdc totižto po volbe do Topolčan, tu ho privrženci Lénárdoví s tým najväčším smiechom prijali a posmešne naň dorážali: Ach, hanba, teda v Prievidzi ľudová strana vyhrala, jako to možno? Len tak, odvetil tento, lebo prievádzskú voľbu statoční presesi viedli. Potom ale hovorí tichšie: hm, ľahko vám bolo 172 hlasov odmrštiť; kde sa ale jednalo o 500—600 tam to už fažšie ide.

Že p. Zsámbokréthy není preberačný, vysvitá aj z toho, že sa krčovite pridržá aj tohoto mandáta, súc ešte vždýcky v tej mienke, že on na sneme nás zastáva a že prez neho tam byť nemôže, zvláštne včuť, keď tam už viacej Ugrona není.

Volič.

Vianočnú hru betlehemskú, predstavovať budú mladí ženáci, na dobrý cieľ vo Veszele pri Piešťanoch, 26. a 27. decembra, tak aj 1., 3. a 6. januára popoludní o 3 hodine. Vstupné za osobu 5 krov. Vitám všetkých kresťanov z okolia.
Czaykowski, farár.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpák a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

S úctou dávame na vedomosť každému tomu ct. predplatiteľovi, ktorý bol napomenutý na karte našej, že by si svoj dlh, t. j. dlžobu vyrovnal; aj tým, ktorí ešte kartu nedostali, ale s celoročnou predpl. cenou sú nám dlžní, — žeby si toto do 21-ho decembra t. roku vyrovnali, lebo, keď nie, novinky — bárs je nám veľmi ľuto, že takto musíme pokročiť, — zastavíme, ďalej ich neposieme.

Útraty máme veľké.

Žeby expedícia aj na ďalej v poriadku stála, prosíme nám všetky dlžoby pri najbližšom čase odoslať.
Expedícia „Kreštana“.

Úctive prosíme našich ct. predplatiteľov, aby číslo obalky, pod ktorou im noviny chodia, na koniec nám naznačili ráčili, lebo takto ľahšie si do knihy zapísať môžeme.

Vp. klerik F. Filkorn v Ostrihome. Filothea dľa môjho vedomia nenie teraz k dostaniu; iné asketické knihy ale sa môžu objednať v Trnave u Spolku sv. Vojtecha. — Čaca. J. B. F. B. preto bol prepustený, že nepohládzal židov; čo sa mňa týče i dnes bych sa vzdal redigovania, kebych mohol. Veľká práca je to, ktorú mi vovaliji. Mám nádej, že čím skorej budem sa môcť slobodno pohybovať. — Zvedavý. Keby ste tu býval, až potom by sa vám otvorili oči. Čím menší zástoj hrá človek v obecnom živote, tým je mu lepšie. — Vk. prepošťfarár A. K. v Ružomberku. Vaša zásielka sa uneskoria do vianočného čísla; v budúcom ju uverejníme. — Ružomberok, Gilbie. Rektifikácia prišla, a tak vaše nové riadky i s ňou v budúcom čísle uverejníme. — Trompeter vo Viedni; Cena kalendára je 30 kr., a tak prosíme ešte 10 kr. — J. B. Česká-Lipa: 22. nov. poslané 2 zl. sme obsiahli. — Zliecho. V poriadku. — Ch. M. V. Topolčany 1 zl. — G. J. Révfalu. 2 zl. — J. Smolenice. 4 zl. — Bajmocska Sz. J. 2 zl. — M. J. Ružomberok. 2 zl. F. P. Szóllős. 6 zl. sme dostali. — Spolu úctive prosíme ct. horliteľov, keby ráčili čím skorej sinkassovať a nám poslať summu, ktorá nám prináleží za poslané kalendáre.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osov, že pošťari väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Knížná polica.

Lurdský kalendár. Spracoval Jozef Janda. Stojí i s poštou 35 kr. Mészáros K. Budapest, IV. Ferencziek zárdája.

„*Herkó Páter*“ týždenník stojí na celý rok 2 zl.; a vychádza na 16, tu na 8 stranách. Jediný katolícky žartovný časopis. Veľmi vrele ho odporúčame. Redakcia „Herkó Pátra“ Budapešť IV., Zsibárus u. 7.

„*Naša Nádej*“, mesačník stojí na celý rok 80 kr. Veľmi prospešne poučuje ľud o sviatosti oltárnej. Vydáva ho kaplán Michal Varga vo Vacove (Vác).

Veľká pliaga sveta výnde z tlače po vianocach s trikrát toľkým obsahom jako je „Veľká Novina; objednať sa môže u Michala Vargu vo Vacove za 75 kr.

„*Veľká pliaga*“ výborný sošit o la saletteskom tajemstve. Za 25 kr. sa môže objednať u redaktora „Naša Nádej“ vo Vacove.

„*Príprava ku spovedi*“. Modliaca križka pre deti. Vo viazanom stave stojí 15 kr. Soslovenčil J. Janda Vydala ju Lujza Csery, Budapest, VI. Podmaniczky u. 15.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 7.75—8.40 zl. Raž 6.65—6.75 zl. Jačmeň na krm 4.00—4.35 zl. do pálenic 5.10—5.90 zl. na várku 6.50—8.00. Oves: 5.70—6.20. Kukurica: 4.25—4.30. Proso: 5.25—5.50. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.
2. Olejové zrná. Lanové semeno 08.75—09.50. Kc-nopné semeno: 08.55—09.00.
3. Strova: Veľká biela fizuľa 7.25—7.75; tmavá 8.25—8.75 okruhlá: 7.25—7.75, tarkavá 6.00—6.50. Šošovica 08.00.15 00. Hrach 8.50—09.50. Čistý 13.50—14.00 zl.
4. Kupecké zelinové plody: Mak 00—00. Burgyňa 1.30—1.40. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petržefem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.
5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.30—3.00. Slama. Na pstielanie: 1.20—1.30. Žup 1.60—1.80.
6. Siatie: Červená datelina 26—32. Lucerna 35—42 zl. Jarní ladník 6.00—6.50 zl.
7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 206 hospodárskych volov; 193 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 000—000 zl. Dojné kravy: za jeden kus 000—000 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 3024 kusov oviec. Ceny: 14.50—16. zl. za páru, a 08—14 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogramm 14—17. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.
8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 kr. Vosk 164—165. Vajcá 40—42. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 52.00—52.50, udená 56—00.57 zl.
9. Remeň funtový od 152—185 kl. tercy 135—156.
10. Kraviny vrázkované 165—175.
11. Teľaciny barnavé 12—13 kl. 420—440.
12. Teľaciny najl. viksovky 420—440, stredné 350—365 ažené a vrázkované 330—340, blysk. remeň najlepší 150—155 prsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

LACNÉ POŽIČKY

(od 800 zl. hore)

na majetok zeme vyprostredkuje— **JÁN DEÁK** —

v NITRE

K listom vysvetlenie žiadajúcim sa pripojiť má 10 kr. marka.

Smrť plošticám !

Mám isto účinkujúci prostriedok, ktorý vykynozí všetky plošnice, jak v náradi, tak i v múroch.

Ku vyčisteniu náradia posielam plechovú fľašku 3 deci za 1 zl. na poštovú zásielku; ku vyčisteniu murov 1 liter za 1 zl. 80 kr.

— **JÁN MRÁZOVSKÝ** —

v Žiline (Trenč. stolica.)

V obci Szepes-Sümegeh (Smižian) je napredaj 5 osmin poľa, k tomu les, paša, lúky a pekný dom v dobrom stave, všetky gazdovské budínsky aj s gazdovským činom.

Hlásit sa treba u

JÁNA NEUVIRTHA.**Papier makulatúrový**

je k dostaniu u nás; metrický cent
stojí 6 zl. 50 kr.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávaď na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianských spolkov a knížočky splácováce.

Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné Odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarске výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohlade môže zadost učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

Vianočná Príloha „Kreššana.“

Svätá noc.

Ž čo útle defurence dobre pred vianocmi vyratúvali sme na prstoch, že kedy bude štedrý večer. Vianoce sú tie sviatky, ktoré celému kresťanskému svetu sú najradostnejšími a zároveň aj najvzácnejšími. Radostné sú Vianoce pre deti, ktoré malý Ježiško obdaruje, no radostné sú ony ale aj pre starších, ktorí v tento deň všetci jakosi omládneme a tešíme sa s maličkými Ježišovi, ktorý aj nám starším doniesol dar, asíce dar neoceniteľný, lebo sostúpil na zem, aby nás vykúpil.

Svätá noc, v ktorej sa narodil Spasiteľ náš, znamená obrat k dobrému. S Ježišom Kristom sostúpilo na zem aj slovo Božie, ktoré hlásal Spasiteľ všetkým národom. A národy verily slovu tomuto, nasledovali učenie Jeho, a tak staly sa účastnými milosti božej.

A všetkej tejto milosti stalo sa človečenstvo účastným prostredkovaním nemlúvniatka, ktoré sa narodilo v maštali, a ktoré narodenie zvestovali človečenstvu anjeli. Prví, ktorí sa Spasiteľovi klaňali, boli chudobní pastieri, a za nimi prišli traja králi od Východu. Už hneď prvé klaňanie sa božskému dieťaťu bolo jakoby odznakom toho, že pred Bohom sme všetci rovnakí; či pastier, či kráľ; či chudobný, či bohatý rovnako klakáme pred Spasiteľom a vzdávame mu úctu. A Spasiteľ rovnakou láskou túli k sebe pastierov a kráľov; chudobných a bohatých. On nezná rozdielu, pred ním sme všetci rovnakí, len svedomie majme čisté.

Klaňajme sa všetci božskému dieťaťu! Jako kráľovia od Východu doniesli mu najdrahocenejšie dary, tak aj mi položme k nohám Jeho, čo nám je najdrahšie: čisté srdcia!

Oslavujme teda pamiatku narodenia nemlúvniatka betlehenského.

Oslavujme ju zbožne a zvolajme radostným srdcom: „Sláva Bohu na nebi a pokoj ľuďom dobrej vôle!“

Emanuel Filkorn.

Vianoce.

Plesajte nebesá, plesaj i zem celá,
už zavznel s vysosti anjelský hlas,
„Nebojte sa, ľudia, znie vám zvest veselá,
sprevádza ju hviezdy nadzemský jas,
nastal vám spasenia blažený čas!“

Sláva buď na nebi Tvorcovi všesvetov,
už pokoj národom s neba letí —
Pán Ježiš, ktorý nás nebeskou osvetou
premení v skutočné božie deti,
ktorého svetlo nám večne svieti.

Príd, Kriste, ó zveď sa aj v srdciach nás biednych
a vzhliadni i na náš ubohý ľud,
posilň nás, požehnaj vo veciach potrebných,
spoj láskou, život v nás kresťanský vzbud'
a zažeň preč každý satanský blud.

Poteš nás, Kriste náš, nebeskou potechou,
Ty si náš Spasiteľ, náš Boh i Pán,
prebud' nás, osviet' nás a očist' od hriechov
tou krvou, čo tiekla Ti z piatich rán,
a uveď nás niekdy v svoj večný stán. Leštinský.

Z a v r h n u t á

I.

V dome grófa Elfina sa nasledujúce prihodilo, vo svetovom meste Londýne bola veľká radosť. Po dvojročnej vzdialenosti navrátil sa gróf Elfin, generál anglicko-indického vojska z Asie, aby vianočné sviatky s rodinkou strávil mohol. Nádherné stavenie likotalo sa žiarou svetiel a vzdor pošmurnému, mlhavému počasiu, čo vonku po ulicach sa šírilo, zeleňaly sa a kvitly kvetiny, jako v najkrajšej dobe jara. Rodinka sedela pohromade; uprostried otec, asi 48-ročný, pri ňom jeho manželka dobrosrdečná; okolo nich ich dievky: mladý asi 8-ročný synček a tri dcéry, 19-ročná Maria, 16-ročná Alisa a malá sotva 13-ročná Anna.

»A vy ste sa mňa ešte ani nepýtali, čo som vám doniesol!« obrátil sa teraz otec k dievkam. — Ach, milý otče, keď ste už len Vy zas doma, to je nám zo všetkého »najmilší dar!« odpovedali všetci temer razom. — No, ďakujem vám za to pekné slovo, milé dievky, a verím, že vám to vskutku zo srdca ide, odvetil otec, ale vaša skromnosť zasluhuje tiež svoju odmenu. Doniesol som pre všetkých krásne veci, no zaiste to ešte pár dní potrvá, než sem dorazia. Aby ste však i zatiaľ niečo mali, dovoľujem vám, aby každé z vás jednu prosbu vysloviť smelo, ktorú ja milerád vyplním. Teda začni Mariška.

Mariška nerozmyšľala dlho, lež pozrela otcovi otvoreno do očí a povedala vlúdno: Ja by som bola veľmi šťastnou, keby som mohla raz prez more sa plaviť a po Nemecku cestovať! A ja tiež — ja tiež! volali Anna a jej brat. — S tým musíte sa na maminku obrátiť, usmial sa generál, jestli vás ona vezme sebou, môžete cestovať. Matka ale prisvedčila mu príveto a privinula jasajúce dievky ku svojim prsiam.

Ale moja Alisa neozvala sa ešte, žartoval otec, pozerajúc so zvláštnym zalubením na 16-ročnú devu, ktorá teraz s najväčšou vážnosťou a s výrazom najvrúcnejšej prosby sa zdvihla a otcových rúk sa chopila. S úzkostlivým, ba strašným napnutím hľadela matka a staršia sestra hneď na pannu, hneď na otca, očakávajúc, čo tento na dcérinu prosbu povie: Otče, prosím ťa vrúcne ... za odpuštenie, znelo to z úst devy, — pre krok, ktorý sa týče celého života môjho. Nuž či snáď si sa zasnúbila? To by bolo predsa trochu veľa, spytoval sa otec pomáľy a obávačne ďalej. Nie otče! Nie otče! odvetila Alisa hlasno a zretelno. Čo teda to môže byť iného? — Ja som — nechaj mi tvoju ruku otče, — ja som — stala som sa — — katolíčkou!

Vysoký stolec prevalil sa, tak rýchlo pozdvihnuť sa generál. Riekol: »Aliso, to bol planý žart; toho nerob! Nedovoľujem si s tebou žiadne žarty.« »Milý otče! odpovedala panna spokojne.« — Snáď nechceš tvrdiť, že si — kričal generál. — Povedala som to a prosím ťa o tú jedinou priazeň, aby si sa na mňa preto nehneval; zostanem zaiste tvojím verným, poslušným dieťaťom.« S tým klesla pred otcom na kolena a hľadela znovu jeho ruku uchopiť.

On však ustúpil a pýtal sa chladno, ku svojej manželke obrátený: Je to pravda, čo Alisa hovorí? Pani prisvedčila smutno a chcela sa práve pozdvihnúť, aby za dcéru prosila. No manžel stisol ju späť na stoličku a obrátil sa k dcére: Tento krok svoj zase odvoláš! — Otče drahý, to nemôže byť, bola odpoveď.

Na pokynutie generálovo zdvihla sa pani s ostatnými dievkami a opustili izbu. Alisa bola sama so svojím otcom, tým nezvratným mužom, aby s ním

bojovala o to najsvätejšie, o svoje svedomie, svoje presvedčenie. Bola to chvíľa, na ktorú Alisa nikdy nezabudla.

II.

Gróf Elfin zazvonil a dal vstúpivšiemu sluhovi akýsi rozkaz. Nato vnišla jeho manželka. Kde je Alisa? bola prvá jej otázka. Na môj rozkaz opustila môj dom, nenie viac mojím dieťaťom a nechcem, aby sa jej meno predo mnou viac spomínalo, znela strašná odpoveď.

Za chvíľku obzerala sa matka, sťa pomoc hľadajúc. Keď však pohliadla úžasne tvrdému mužovi do tváre, kde žiadneho smilovania nenachodila, spustila sa pomáľy na stoličku. Zamrelá sklesla, bo ztratila najmilšie svoje dieťa.

O pol hodiny neskôr panovalo ticho v dome Elfinovom. Generál ešte kráčal sem i tam po svojej izbe. Bola mojím dieťaťom, mojím imaním: opovážila sa povstať proti mne — teda preč s ňou; nepoznám ju viac. Tak rozumkoval pre seba. Že otec nemá neobmedzeného práva ku svojim dievkam, to nevedel, nechcel vedieť, tak málo, jako onú druhú pravdu, že práve len Pán Boh má prvé najvyššie právo k človeku, a že Boží hlas, hovoriaci skrze svedomie, bezvýminečnú poslušnosť požaduje.

A Alisa? Keď zatvorila sa za ňou brána otcovského domu navždy, stála pred ňou ešte za dakoľko okamžikov zamyslená. Bôľ chcel jej prsá roztrhnúť. Jej domov, jej rodinka boly jej dosiaľ všetkým, jej rajom na tomto svete. Viac, než každý iný človek visí angličan na rodinnom živote. A teraz bolo to 16-ročné dievča vyvrhnuté, úplná cudzinka v millio-novom meste, sama na ulici uprostred zimnej noci. Smrť je sladká v oči tejto biede, zavzdýchla si a nemohla plakať. Čo však teraz začať? Bolo 11 hodín v noci, rozliční okoloidúci hľadeli už na ňu podivnými pohľadmi. Kdeže utiecť? Snáď k doktorým známym priateľkám? — Nie — to nešlo; bolo by to vyzvalo pohoršenie a k tomu bolo už neskoro v noci. Pán Boh dopustil, aby som od svojej rodiny odlúčená bola, hovorila k sebe, chce ma tedy mať sám pre seba. A idúc pomáľučky ďalej, rozvidnilo sa jej v duši. Ta pôjdem, tam je moje miesto, kde moja duša, moja viera i moje srdce najradšej meškajú: do kostola. Boh ma ta povolal, On pomôže mi i na ďalej, veď niesom si povedomá žiadnej chyby. Rýchlymi krokmi spiechala mlhavými ulicami okolo policistov, popri osvetlených staveniach a neskorych potkáčoch do toho kraja, kde stál katolícky kostol, ku ktorému od dakoľko mesiacov prináležala. A vždy jasnejšie zostávalo v jej duši. Prirodzená páska rodinná bola pretrhnutá — nadprirodzená páska pútala ju teraz k Pánu Bohu. Pripomenula si, ako Pán Boh Abrahamovi prikázal (I. Mojž. XII. 1.): vyjd' zo zeme svojej z príbuzenstva svojho i z domu otca svojho a poď do zeme, ktorú ukážem tebe; pripomenula si slová Spasiteľa (Mat. 19. 29). Každý, kto opustí dom, lebo bratov, lebo sestry, lebo otca, lebo matku pre meno moje, stokrát toľko vezme a životom večným vládnuť bude. Videla v duchu sv. Františka, mládenca, jako tento, — zavrhnutý svojím otcom, ktorý nadzemský život synov o Bohu pochopiť nemohol — ruky k nebu spínal a naplnený nebeskou útechou a svätou dôverou úplne Pánu Bohu sa odovzdal a zvolal: Teraz len môžem z celého srdca a o pravde hovoriť:

Otče náš, ktorý si na nebesiach! A ona pridala: Ano, svätý Františku, s tebou chcem sa modliť, prijmi ma pod svoj plášť a pomôž mi, aby som odlúčená od sveta a väzieb pozemských, celkom dieťaťom božím stať sa mohla.

Takto sa modliac necítila mráz, ktorý studenou mhlou ju zahaľoval, nezbadala, ako sem i tam podzrievajúca postava približujúca sa k nej sa chcela, ale vždy, sta by neviditeľnou mocou zdržovaná, opäť zmizla. Konečne vystúpila vežička katolíckeho kostolíka z mhlly a žiara večného svetla hľadela prívětivo oblokom. V modlitbe zastalo dievča na okamžik — potom — vravelo: Ano, to učiním! A ďalej spiechalo zase, do následovnej ulice, kde býval ctihodný duchovný, čo ju dosiaľ v katol. náboženstve vyučoval. Už je pri dome. Zimy stále pribýva, trasie sa jej telo až do kosti, keď zvonitko do ruky berie, ktoré jej od studenosti temer v hrsti zostáva. Zvoní zase a zase — ešte vždy neotvára nikto. Už je dávno jedna po pol noci. Ešte raz vystre ruku za zvoncom, už ani nevie, čo robí, potom sklesne bez seba pri dverách, tichá, zmeravená. V ostatnom vzdychu spojila sa ešte s Mariou, vyvrhnutou a opustenou svetom v Betleheme, a s Ježiškom sladkým božským dieťaťom, ktoré v studenej maštálke mrznúce a celkom chudobne spočívalo.

Na druhej strane ulice, iba niekoľko domov ďalej, klačaly v nočnom sbore sestry večitej poklony pred Najsvätejším a spievaly chválu Božiu. Bol práve piaty deň pred Vianocami a antifona k Nešporám znela: O kľuču Dávidov, ktorý otvára a žiaden nezatvára; zatvára, a žiaden neotvára: pod a vyved' sputnaného z domu uväznenia toho, ktorý tu sedí vo tme a v tónach smrti?

Teraz hýbe sa čosi pri bráne domu, kde zmeravená leží. Otvoria a najdú ubohú dievčinu. Sestra kňazová zavolá tohoto, starček príde a zalomí rukama, keď Alisu pozná. Volajú na ňu, trasú ňou: konečne otvorí svoje veľké oči, hľadí tazavo kolom seba — no ani slovička neprejde cez jej perny. S hlbokým vzdychom klesne zase nazpäť. Ale starčekovi napadne hneď. Zanesieme ubohé dievča k zbožným sestrám do kláštora, hovorí, tam bude najlepšie opatrená a zajtra uvidíme ďalšie. A tak sa stalo. Za krátku chvíľu je Alisa v zkušných rukách, a nebezpečenstvo zaisť rýchlo pomine.

Jako dostala sa Alisa do katolíckej Cirkve! Z rvu počula o kardinálovi Maningovi, potom spatrila raz tohoto apoštolského, láskavého a sätého muža, ktorého každý v Londýne ctil, od kráľovnej počnúc až po ostatného robotníka v Iodniciach; dozvedela sa, že bol predtým protestantom; poznala druhých katolíckych kňazov a videla len dobré a šľachetné skutky u nich, predovšetkým pokoru a obetovanie svojich vlastných osobností, vzhľadla do skrytého zbožného živobytia katolíkov a uspokojenou sa stala. Tak to šlo krok za krokom. S privolením matky dala sa vyučovať a stala sa katolíčkou, čo matka tým menej i banovala, pretože Alisa od tej doby skutočným anjelom v rodine bola.

A teraz navrátil sa otec, a jeho skalopevné tyranstvo svedomia a tvrdá neznášateľnosť náboženská vyhnala anjela z domu. S ním vysťahoval sa i pokoj. Katolícky duchovný snažil sa síce otca s Alisou smieriť, no otec stál na tom, že už nenie viacej jeho dcérou, a že len vtedy navrátiť sa smie, keď zriekne sa svojej „pápežnickej povery. Tak nevráti sa nikdy, bola odpoveď kňazová.

III.

Generál vrátil sa zase do Indie, jeho manželka cestovala so svojimi dvoma dcérami po Belgicku, Nemecku a Švajčiarsku, i syn nachodil sa v istom anglickom kollegiume. Jedného večera mala najmladšia dcéra, Miss Anna, neodolateľnú chuť zaísť do neďalekého kláštora sestier Františkánek a prítomná byť májovej pobožnosti, o ktorej jej prívětivá domová pani toľko krásneho rozpovedala. A pretože popustiť nechcela, vyprovádzaly ju matka i so sestrou Mariou. Tu musí byť nebeské kráľovstvo. Matka však utrela slzu z oka. Patrne zbledla a ostarela sa od tej doby, čo Alisu ztratila. Kde-že meška teraz moja Alisa! zavzdychla.

Prišla mníška. Jestli ľubi sa snáď dádam, ešte trochu sa tu pobaviť, môžu si kláštornú zahradu zatiaľ obzrieť, hovorila prívětivo. Dámy prijaly toto pozvanie a prechádzaly sa v utešenom večernom vzduchu po krásnej, kvitnúcej zahrade. Zrazu stály pred malým cintorinom mníšek. Zvedavo postúpily ďalej, od hrobu k hrobu; náhrobníky a kríže byly všetky jednaké. Náhle zkríkla Miss Anna slabo, ukazujúc strmo na jeden náhrobník. Matka pristúpila rýchlo a hlasite vzplácať kleslo jej dievča na prsá.

Na pomníku stály slová:

Alžbeta (Alisa) Elfin, narodená v Londýne, zomrela dňa 20. decembra, 188.

Alisa bola tedy najdená, tu ležala v hrobe od piatich mesiacov a zomrela práve o rok po svojom zavrnutí!

Kvitiacú ružovú halúzku odlomila Mistress Elfin s hrobu svojej dcéry a skryla ju na prsách, potom odišla, bolo im však, ako by si všetky hlasito povedať musely: Alisa dosiahla už svoj večný cieľ a je zachránena — ale my?!

Podáva: Ján Hájek.

Kristus Pán sa narodil.

Čas adventný a sviatok nepoškvrneného počatia p. Márie.

Prvou nedelou adventnou započína sa „Advent“, v našej reči znamená príchod. Asi za štyritisíc rokov očakávalo ľudské pokolenie Spasiteľa sveta. K vyobrazeniu očakávania tohoto, cirkev svätá naridila štyri týždne pred vianoci, kde hlučne opakuje tieto slová: „Rosu vydávajte — nebesá shora, a oblaky pršte spravodlivého; otvor sa zem a vydaj — Spasiteľa! Lebo bár už prišiel Ježiš na svet a narodil sa z Panny Marie; nič menej ešte je takých mnoho, ktorý na neho zapomínajú; a následkom toho cirkev svätá obnovuje túžbu svätých arcidcov, prorokov a iných pobožných mužov starého zákona; a vručne žiada, aby Kristus aj v nás sa narodil; aby sme povstali zo sna; lebo noc už prešla, deň ale nastal, aby sme odvrhli skutky temnosti, a obliekli sa do zbroja svetla. Preto, drahý kresťanský ľudu! použi tento svätý čas k tvojemu dušnému spaseniu! „Pán prichádza.“ Priprav mu srdce tvoje! Čiň opravdivé pokánie a chystaj sa usilovným nastivovaním služby božej, ako aj vručnou modlitbou, pôstom, almužnou, a inými dobrými skutky k sviatku narodenia Pána! každodenne pozdravuj tiež blahoslavenú Panu Mariu, ktorá zaslúžila byť matkou Syna božieho! Prespevuj tie krásne piesne: „Roste nebesá spravdivého;“ a „Maria buď pozdravená!“ Zvláštne ale pros vručne Pána Boha: aby nám milostivým svojím príchodom nesmiernu radosť zvestovať ráčil; tiež všetkým pravoveriacim kresťanom udelil milosti svojej; aby sme zo spánku chriechov všetci kroz opravdivé pokánie povstali a dobrými skutky ako opravdivou to duchovnou zbraňou diabla, svet a telo premohli! — Lebo blahoslavený ten človek, ktorý hriešnosť svoju uznajúc, v tento svätý čas dňa narodenia cirkevného, prostriedky spasenia horlivo užíva; tomu zaiste, ako prvý príchod narodeného Ježiša k potešeniu; tak aj druhý príchod jeho jakožto sudcu, k duchovnej radosi a spaseniu slúžiť bude. Sviatok napoškvrneného počatia nás na tie slová upomína; „Posvätil najvyšší stanok svoj. (Žalm. 45,—5.) Keď tieto slova vyriekajúc, teší sa nebo, plesá a raduje sa zem, ponevác dnes vychodí zora spasenia nášho blahoslavená Panna Mária. — O šťastlivý deň v ktorom počala sa tá, čo matkou Syna božieho zostala! Na udalosť túto rozpomenu sa sv. cirkev katolícka, radosne vyvoláva: „Počatie tvoje, Panno rodičko božská, radosť celému svetu zvestovalo.

Jozef Horvanez, horár.

Križ pri vode.

(Dľa cudzieho Jablonovský).

Pri hadiacom Váhu, tam, kde je breh najstrmnejší a zákruta najukrutnejšia, kde aj osiveli pltníci sa prežehnajú, medzi vysokými jedlami stojí jeden drevený križ, celé leto polnými kvety ovenčený, čo znakom lásky k Bohu čistých a šlachetných duší. Na križi jednoduchými literami napísano stojí: Vďaka Tebe, Pane Bože Môj! . . . . .

Složeným klobúkom prejde pri križi tak bohatý, jako chudobný a chváli Boha, ktorý ani vtedy neopustí človeka, keď ten po zlých cestách blúdi.

Dejiny toho jednoduchého križa vie celé okolie, z úst do úst ich sdeľujú k poučeniu druhých . . . . .

Kedysi, veľmi dávno, nebolo šťastlivejšieho človeka v dedine jako Jano Skala.

Chudobný sa narodil, ale požehnanie ležalo na práci jeho rúk, a pochtívá jeho práca hodne zaplatila ten pot, ktorý deň po dňu vylieval. Z chudobného nádenníka vymohol sa za stredného gazdu, ktorý mal čo za zuby položiť, lenže dobrobyt svoj každodennou ťažkou prácou si vyrobil musel.

A on aj usilovne pracoval. Keď si v úpeku na poli pomyslel na svojich, len mu tak horela práca v rukách.

Doma na zahrade pokojne odpočíval si jeho staručký otec. To jest chcel by si odpočinúť, keby ho tí dvaja strapatí chlapčekovia len za minútu v pokoji nechali. Tu za chrbát, tu na bok a či na kolená mu prídu, zase sa skovajú za jablň a detským úsmevom kričia:

— Starý otec! kuk, kuk. Kde som?!

Dnu v izbe veselá, prívetivá žienka pracuje, manželka Janová, keď príde domov, aby mal už všetko pohotove. Dal mu Boh peknú, dobrú, milujúcu manželku, veselú, dobrosrdečnú Anku, dvoje zdravých detí a šťastie mu dovršil tým, že mu starého otca v živote udržal, aby bol svedok jeho blahobytu.

Potkala ho ešte tá úcta, že ho vzdor jeho mladého veku rychtárskou palicou vyznačili. Neuhomný ráz, statočnosť, pochtívý domáci život hodným ho učinili toho úradu.

A Jano Skala veru zodpovedal úplne v jeho položenej dôvere, ale len za čas.

Hej veru ten čas, to bola premena v jeho živote. Od toho času na kliatbu sa obrátilo božské požehnanie, na ústach veselej manželky onemela pieseň a mladistvej tvári útlý rumenec premenil sa v liliovú biadosť.

Ničil ju žiaľ, mučilo ju trápenie, že čo bude s nimi? . . . . .

Na žobrácku palicu vyndú, nebudú mať, čo do úst položiť. Hádám tam zhyniu volade pri ceste . . . . . A keď vtedy pozrela na tie dve malé deti, ktoré nič nešípiac, bez starosti veselé sa pohrávaly, srdce sa jej tak sovrela, že až plač utichnul na trasúcich rtách a len z očí sťa dážd lialy sa slzy boľasti.

— Jano Skala po zlej ceste chodí; s čertom sa kamaráti, hádam mu už aj dušu predal, tak hovorievali v dedine.

A veru bolo v tých pletkách mnoho pravdy.

Stalo sa, že krčmár Móric vyhral na lotrii 800 zlatých. Janovi ich tiež ukázal, práve vtedy, keď ich s pošty dostal.

— Phozrite len, phán rychter tho som všetko vyhral, an der lottherie, a začal mu rátať, jedhen . . . dvha . . . tri . . . vheru sú osem!

Jano široko otvorenýma ústami a očima pozeral na hrúzu tých peňazí. Pozeral, pozeral dychtiac a čudnú horúcosť cítil na čele a sluchoch. Trasúcou rukou pohladil si hlavu a nemo pozeral na čistý stôl, na ktorom len pred okamžením ležaly tie belasté obludy, stovočky.

Móric posmešne stiahnuv ústa, udrel na plný budiliar a len toľko riekol:

— Thoľko sedhliak ani chez chelý žhivot si nevyrobhi.

— Hja prosím, nemôže mať každý také šťastie, poznamenal Jano, ktorého celkom omámily tie peniaze.

— Was? Čo? Šfashthia? Hahaha! Rozum, phán rychter, rozum treba k thomu. Ak chcem khaždy rok vyhrajem asphoň raz . . . . . ale . . . . .

Ďalej nemohol hovoriť, Jano oboma rukama chytil ho za plecía a ostro pozerajúc mu do očí, trasúcim, hrozným hlasom sa ho pýta:

— Na ozaj? Na vaše svedomie, hovorte pravdu?!

— Nhuž pravdha, že necighánim.

Ja, phán rychter mám takhý numer, kthorý musí vynst, či chce, či nechce! Šhak ste vhideli tých 800 zl., thie mi thiež z neba phadly.

To bol ten rozhodný bod v živote Janovom. Od toho času len v krčme vysedával a tam rozumkoval s Móricom, ktoré čísla by mu vyšly a aby aj žid mal osov fľaša za fľašou prišla na stôl. Pil, aby udusil tú rozčúlenosť, ktorá ho opanovala, kedykoľvek čas fahania sa približoval.

— Zase sme nevyhrali, stonal smutne Jano, keď výsledok fahania na lotrii mu na známosť prišiel.

— Čo sa vlečie, neuthečie, phán rychter, vrahieval čertovským úsmevom Móric, len trppezhlivosť phán rychter, trppezhlivosť.

A tak sa mínaly medzi hrou a pitím týždne . . . . . mesiace . . . . . Kvetúce gazdovstvo pustnelo a v čisto obielenom domčeku, v ktorom len pred niekoľko mesiacov taký blahobyť prebýval, žiaľ a smútok sa osydli. Anka za tých pár mesiacov do nepoznania sa premenila.

Veď zrejme videla, že tá cesta, po ktorej Jano chodí, do priepasti nešťastia vedie.

Pred obrazom Bohorodičky celé hodiny sa modlievala, prosiac jej pomoc . . . . . ochranu . . . . . a ten dobrý, snahobielej hlavy stavec, ktorý po teraz pokojne znášal farchy staroby, do hrobu sa žiadal, aby len nebol svedok toho spustošenia, toho nešťastia, ktoré jeho vlastný syn na svoju rodinu priviedol. Jano Skala ale klesal vždy hlbšie, a hlbšie.

Keď sa už peniaze minuly, aby tej besnej náruživosti vyhovel, majetok začal po kuse predávať potajomky, aby sa žena nedozvedela. Žid pravda kupoval poly z darma. Kus za kusom odplával, konečne ani ten čisto bielený dom nebol jeho, v ktorom toľko blaženosti užil.

Zrazu na to sa prebudil, že nemá nič. Žid veru teraz tiež zdvihnúl nos a vravel, že je už čas, aby majetok právnému majiteľovi oddal, keď už nemal nič, prestal ho povzbudzovať, začal rozkazovať. Jana ukrutná boľasť prenikla, to povedomie, že nemá nič, celkom ho zronilo. Ako sa má ukázať svojmu otcovi, manželke; jako im môže povedať, že fahkomysefne premárnil všetko, všetko; že ani kolyby nemajú, kde by sa jako žobráci utiahli.

Necítil sa byť k tomu dosť silným . . . . . nie, nie . . . . . radnej zomre.

Smrť! v tom si myslel najšť vyslobodenie, načo by mal ďalej žiť? . . . . . Pán Boh sa bude starať o nevinne siroty. Večerilo sa. Okolo vody sa túlal, tam pri bosorkinej skale, kde je breh najvyšší, prepasť najhlbošia, najnebezpečnejšia. Beda tomu, kto sa tu dostane, nech Pán Boh bude milostivý duši jeho; ztratí sa na veky, prehltnie ho hlbina, ešte ani telo nevydá nikdy, nikdy . . . . .

Jano nemo, dlho pozeral hrú vľu. Zničiť sa, ztratíť sa bez stopy, tá túžba ho opanovala.

Zotmilo sa. Mesiachik bládo osvietil okolie, na nebi povichodily miliardy hviezdíčiek . . . . . A v nemej tichote nebolo počuť iba žblnkot vody, jako sa vlny udieraly o skaly strmého brehu. Skala nemo pozeral do vln a zdálo sa mu, jako by ho tie strapaté, kuderavé vlny k sebe volali . . . . .

— Idem! Idem! . . . . .

— Janko! pre Pána Boha! počkaj! ja som to.. jača'a viacej, ako kričala jedna zúfala žienka.

Jano jakoby skamenelý bez hnutia ostal stáť;

prefaknutý pozrel na Anku, ktorá zúfanlive, na tvári so znakom ukrutnej bolesti vrhla sa k nemu.

— Janko, milý môj Janičko, šopkala, všetko viem, aj otec vedia . . . . . odpustíme . . . . . len poť, poť . . . . . domov . . . . . budeme pracovať . . . . . nezahynieme . . . . . len hybaj . . . . . hybaj, môj milý Janičko. Pán Boh nám pomôže, len buď dobrý, jaký si pred tým bol . . . . .

Smutne, ale v srdci s iskričkou úfnosti šli domov . . . . .

*

Dva roky minuly od toho času, čo sa chcel Jano znivočiť. Od tých čias celkom sa obrátil na dobrú cestu, a jeho manželke sa navrátila predošlá veselosť, a starý otec sa tiež radoval životu.

Pracovali jeden za druhého a za deti, a Boh nezapovedal im svoje požehnanie prácam jejích rúk.

Na tom mieste, kde Skala životom chcel zaplatiť svoju ľahkomyselnosť, križ drevený pvstavili k sláve božej, na ktorom je ten nápis: Vďaka Tebe, Pane Bože môj! . . . . .

VIANOCE.

„Sláva Bohu na vysosti, pokoj ľuďom dobrej vôle.“ Tak spievali pred skoro dvatisíc rokmi s neba sostupivší anjeli na betlehemskom salaši. A ich nebeskospanilý hlas pobudil pastierov, ktorí dozvediac sa veľikú novinu, rýchlo pospiechali do tej chudobnej maštalky, v ktorej v jaslách na slame spočívalo vevinné pacholiatko, Spasiteľ náš, Ježiš Kristus.

On zvestoval slávu Bohu, On priniesol pokoj ľuďom. A ten pokoj bol vtedy potrebný. Ľudia utratili milosť a pomoc božiu. V bahne hriechov, nemravnosti brodili. I sám ten vyvolený národ israelský, ten sám blúdil.

Ľudia miesto jedneho Boha, Pána neba a zeme, uznávali mnoho bôžikov, modlám, stvorom, rastlinám sa klaňali. Každá náruživosť, každý hriech mal svojho boha. Nemravnosť, tyranstvo, nespravodlivosť, otroctvo panovalo na svete. Najmä položenie pohľavia ženského bolo poľutovania hodné.

Bolo to na svete do zúfania. Nebolo spokojného človeka na svete. Všetko túžilo po lepších časoch. Všetko čakalo vyslobodenie. Všetko túžobne opieralo zrak k nebesiam, aby už rosily a pršaly Spravodlivého.

On prišiel. Nie bohatý, nie významný, ale chudobný, jednoduchý. Priniesol pokoj, pokoj ľuďom dobrej vôle. Lenže málo bolo tých ľudí dobrej vôle. Väčšia čiastka sa neuspokojila, ba práve Jeho prichod ich len viacej rozlobil, rozzúrnil a neutichli, kým Spasiteľa, pôvodcu pokoja neusmrtili . . . . . Pokoj ale ani takto nenašli, bo pisané je: Bezbožný nemá pokoja!

Dnes sú pomery nie lepšie, ako pred prichodom Spasiteľa, ba horšie, bo my sme už nie vo tmách, nám svieti slnce nebeské; my už nemusíme blúdiť, bo my máme „cestu“; my nemusíme hľadať spravodlivosť, bo my máme „pravdu“; my sa nemusíme báť večnej smrti, bo my máme „život.“ A predsa, kto by tvrdil, že teraz poznajú pravú cestu, že teraz spravodlivosť panuje, žeby v život večný verili?

Diabol nasial kúkola na tí, ktorí s milosti božej panujú nad nami, sú omámení, vedú národy cestou do priepasti; spravodlivosť za bieleho dňa môžeš sviecou hľadať a sotva ju najdeš; viera v život večný, v odplatu a trest vyháša.

Sú ale i teraz potomci betlehemských pastierov, sú ešte ľudia „dobrej vôle“. Tým kvapka balzam útechy s vianočného stromčeka. A tej potechy je nám zapotreby. Bo ten sebažertvujúci, bohasputlý svet nás tlačí, zúbožuje, nepravostí pácha, ktoré do neba volajú o pomstu.

I teraz túžobne čakáme anjelský zvest pokoja. I my nádeje plne, slzavými očima prezeráme hore ta ku blankytovej riši a prosbe voláme s prorokom: „Rosu dajte nebesá s hora a oblaky pršte Spravodlivého; odovri sa zem a vypuč Spasiteľa a spravodlivosť sijdi spolu!“ Ach, bo „zlé sú časy, na všetky strany svet žertvuje bohom zlatým.“

A On príde, príde On potupený, pohanený, príde On i so svojim križom, ktorý tak hanobne znevažujú a donesie pokoj, spravodlivosť, pokori nepriateľov a povýši ľudí dobrej vôle. Len sa chystajme a pripravujme ku prichodu doby pokoja. Chystajme sa, bo kým tá dobrá chvíľa svitne, mnohé krvavé, ťažké boje prežiť musíme, jako Spasiteľ sám. Len kto výdatne bojuje, ten korunovaný bude.

Kto by si bol pomyslel, že to nemluvniatko toľko pretrpí, kým ku sláve dojde; kto si myslel, že ten pôvodca pokoja len krutým, smrteľným bojom vydobyje pokoj, spravodlivosť? Pri Jeho prichode zvestovali anjeli pokoj, a hľa prichod Jeho zapríčinil nepokoj, rozbroj po celom svete.

On sám povedal; „Nedomnievajte sa, že som prišiel pokoj poslať na zem, neprišiel som poslať pokoj, ale meč!“ Chcel tým povedať, že z príležitosti kázania Jeho viery povstanú na zemi pre tvrdošijnosť ľudskú, rozbroje, nepriateľstvá, krveprelatia. Bo malo je ľudí dobrej vôle, a ti len namáhaním, sebaobetovaním musia si ten nebeský dar pokoja zadovážiť a udržať.

Bojom ku sláve, bojom ku pokoji! To nás učia vianoce.

U jasičiek Ježiška pokľaknutí všetci kresfania, skrúšeným srdcom prosme Ho, aby nám doprial stálosť, vytrvanlivosť, zmúžilosti ku nastávajúcim borbám, aby sme výdatne bojujúc, korunou zvfiazstva ozdobení byť mohli.

Jablonovský.

Rozmary a žarty.

Miško: Ale Jožko, nevieš, či jesto dajakých znakov u tvojej starej matky, že by ona umrela mala?
Jožko: Hej, lekár chodí k nej.

Dedinár prišiel do Judapešti, a tam uzrel Lekáren k elefantovi.

Hm! vzdychol si — u nás v Kocuricach ani pre ľudí nemáme lekára, a tu zvierence vládnu ňou.

Učiteľ vysvetľoval, aký rozličný chosť skytá kráva. Potom vyvolal viacero detí, aby mu to opätovky: Mlieko, tvaroch, mäso . . .

No ešte dačo, čo keď sa natre na chlieb, veľmi vám to chutí.

Ahá! zvolá kujon Jurko — už viem, čo je to.

No čo!

Lekvár?

Mama, prosím trošičku kávy, ale vo veľkej nádobe, ktorá nech je plná.

U s ú d u. Ponevác nenie dôkazov, že by ste vy bol tie nohavice ukradol, môžete odísť; oslobodený ste. Oslobodený ďalej sedí.

Nepočul ste; klúďte sa!

Prosím ponížene; žalobník tam nazadku sedí, kebych hore stal, hneď by zbadal, že sú na mne tie isté nohavice.

Čo bys povedal, priateľu, keby ti tento štyrcen-tový kameň na hlavu padol?

Ani slova.

Na zábave sotí medzi tancom jedon nízky šuhaj chlapa na sáhu vysokého; tento s jedom zvolá:

Somár!

Krátky chasník pozre vonkoncom po tom dlhom a povie:

Možno, nezabývajte ale, že ste vy dvakrát toľký, jako ja.